

ROMA
ELŐPOSTA

Érkezési szám: 224718/929
 Alapítvány: Baron L. Pop
 Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havi: 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej, Kp.
 Érdély: Havi: 2, negyedévre 6,
 félévre 12, egészévre 24 dollár. E
 díjak díjazás szerint. Az „U.
 KELELET” az erdélyi és bánági esz-
 kélet egyetlen politikai napilapja.
 Cikkeit utánnyomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

U. KELELET

2. I. e

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Börmentés
 leveleket nem
 fogadjunk el.
 — Kéziratok
 megőrzését és visszafordítását nem
 vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
 Ernő. Felelős szerkesztő: János
 Ferenc. Búcsu szerkesztő: Mik-
 szegi Ernő, Strada Cobălcescu 33

Vasarnap, 1936. március 1.
 56. EV. ADAR 7 | XIX. EVF. 51 SZÁM

Tizennyolc japán tiszt

A japán forradalom, úgy látszik, véget ért. A felkelők megadták magukat, a legális kormány, amelynek felfogása nem áll távol a felkelők mentalitásától, nem alkalmazott megtorlást, nem indított eljárást a forradalmárok ellen.

Am valahogyan ki kell engedni azt a bűnt, hogy a felkelők meggyilkoltak két minisztert és két tengernagyot.

A katonai parancsnokság elrendelte, hogy a felkelés 18 vezére legyen öngyilkos.

És a tizennyolc japán katonatiszt szó nélkül föfelőtte magát.

Nem első gesztus Japán történelmében. Bármilyen is a véleménye a haladott demokráciának a japán imperializmusról, nem lehet megtagadni a csodálatot a től a japán lélek-től, amely életét kész eldobni bármikor az ál-tala megfogalmazott erkölcsi szempontokért.

Lehetnek ezek a szempontok — a japán imperializmus célkitűzései — a mi szempontunkból erkölcsiellenesek, hisz más népek leigá-zását szolgálják, ám bizonyos, hogy Japán ma azért tart ott, ahol tart, mert generációk óta él a nép legfőbb rétegében a határtalan önfeláldozás ösztöne.

Féltelmes patriotizmus ez, amely a fey-
 verék erejénél is jobban fenyegeti a világ bé-kéjét.

Mics büszke Helene Mayer

A napokban megérkezett Frankfurtba Helene Mayer, a zsidó vívóbajnoknő, akit a német kormány hazahívott Amerikából, hogy az olimpiászon Németország csapatában küzd-jön. A szőke bajnoknő frankfurti otthonában fogadta a Daily Express németországi tudósítóját és a következőket mondotta:

— Nagyon szeretem Amerikát, de Német-ország a hazám. Büszke vagyok, hogy felső-
 litottak, hogy hazámért vívjak. Németország-
 ban gyönyörű fogadtatásban részesültem. Az olimpiász után nem maradhatok itt, ügyeim visszazszojtának Kaliforniába.

Ugy látszik a szőke zsidó leány csak addig maradhat Németországban, míg megnyeri a bajnokságot.

Valószínű azonban, hogy erre is büszke Helene Mayer...

Mi persze kevésbé vagyunk büszkék rá.

A heidelbergi egyetem halálja

Ötszázéves jubileumát ünnepli a derék heidelbergi egyetem.

Multja dicsőséges, jelene sívár, ki tudja milyen jövődöt vár rá az elkövetkezendő év-századokban?

Ez az egyetem, mely egykor az európai szabadgondolat fellegvára volt, fennállásának féltőzereves jubileumát azzal üli meg, hogy a nürnbergi törvény szellemében megfosztott katedróját minden olyan tudóst, akinek nem százszázalékos árja vér csörgedez az ereiben.

Az angol egyetemek, amelyek még híven őrzik a tanítás és tanulás szabadságának szellemét és belső meggyőződésből ragasz-kodnak az Emberi jogok csorbitatlanságához, sorra hátrják el maguktól a megtiszteltetést, hogy résztvegyenek a jubileumi ünnepegeken.

Ugyanilyen állápontra helyezkedik a leg-több amerikai egyetem is.

Alighanem főképpen egymást fogják ünne-pelni a német egyetemek a fajtiszta heidel-
 bergi egyetem jubileumán, ahonnan hiányozni fog a külföldi tudományos intézmények és tudósok hangja.

Egyik főprogramja a jubileumi ünne-péseknek: a heidelbergi egyetem halálának a lerovása lesz.

Még fognak emlékezni mindazokról a feje-delmekről és bankárokról, akiknek segítség-
 vel élt meg ötszáz esztendő az ősi egyetem.

Vajjon megemlékeznek-e Mund Ludwigról, az Angliába vándorolt német-zsidó vegyész-
 ről, lord Melchett apjáról, akinek végrende-
 letéppen 1924-ben 50.000 font sterlinget, ötvenmillió lejt, fizettek ki a heidelbergi egye-
 temnek.

És beszámolnak-e arról, hogy e krüzusi ado-mány halálaképpen megtisztították az egye-
 temet Mund Ludwig összes fajrokonaitól?

A romániai központi zsidó tanács felhívása az ország román és zsidó lakosságához

BUCURESTI, február 29. A romániai zsidók központi tanácsa két kiáltványt bocsátott ki. Egyet a román lakossághoz és egyet a zsidókhoz.

Az első kiáltvány így végződik: Román polgártársak a ti lelkiismeretetekhez apellálunk ezekben a nehéz órákban, amikor mi inkább, mint valaha, igazságtalan bánásmódban részesülünk. Az ország lakosai jogszeretetéhez és tradícióhoz folyamodunk. Bölcsessége-
 tekhez apellálunk, hogy vessétek el a kitalálásokat és üzzétek el az egyenlenség üzereit. Allítsuk helyre a jövősznyit és tanúsítsunk egymás iránt olyan igyekezetet, amit a köz-jó megkíván. Igy Románia állandó érdekeit fogjuk szolgálni és biztosítani fogjuk határait.

A zsidó lakossághoz intézett proklamáció befejező szavai ezek:

Senki közülünk nem táplálhat olyan illúziót, hogy egyedül, saját eszközeivel véde-
 kezhét, elkülönítve magát a közösség sorsától. Jó vagy rosszak, gazdagok vagy szegények,
 öregek vagy fiatalok, mindnyájunkra ugyanazon sors vár. Ma mindnyájunk számára az élet és halál kérdése merül fel. Kötelesek vagyunk közös ügybuzgalommal megkísérelni létünk és jogaink megmentését. Hogy kedvező eredményt érjünk el, magunk mellé hívunk benneteket, kövessetek fegyelmetten, a trón és az ország iránti megingathatatlan biza-lommal, abban a tudatban, hogy teljesítésük minden polgári kötelezéseiteket, egy nyu-godtabb és fényesebb jövő érdekében.

A japán lázadás tizennyolc vezetőisztje katonai rende- letre agyonlőtte magát

Teljes bűnbocsánatot kapnak a lázadó katonák
 A császár a megmenekült Okada miniszter-
 elnököt nevezte ki újra miniszterelnökké

London, február 29. Mindmáig úgy lát-szott, hogy a japán kormány nem óhaj-t erősebb eszközökkel fellépni a lázadók ellen s megerősíteni kész azt a nyugati metropolisokban joggal táplált gyanut, hogy lényegében egyetért a felkelőkkel.

Ugy látszik azonban, hogy a hosszas és mélyreható tanácskozásokon, melyek a császár elnöklése alatt folytak le, a kor-mány arra a belátásra jutott, hogy a láza-dókkal erőlyesen kell elbánni.

Nagyban hozzájárult ehhez az elhatá-rozáshoz a haditengerészet tisztjeinek és katonáinak erőlyes állásfoglalása a szá-rzaföldi katonai lázadók ellen, akik több tengernagyot is megölték.

A lázadók megadása kétségkívül enyhít-tette a helyzetet, amely így — legalább

pillanatnyilag — nem fenyeget a távolke-
 leti helyzet gyors és katasztrófális felbu-rúlásával.

A felkelők megadták magukat, a láza-dás vezető tisztjei föfelőttek magukat.

Ez a körülmény azonban még nem je-lentj a helyzet teljes tisztulását s nem bi-zonyítja, hogy a felkelés — a várható eredményeket illetőleg — teljesen likvi-dálnak lehetne mondani.

A felkelők megadták magukat, de azért nem bizonyos, hogy a felkelés szelleme nem-e fog érvényesülni a japán bel- és külpolitikában. Sőt ellenkezőleg: egyelőre inkább az a valószínű, hogy a felkelés leverése után a legális kormány fogja vég-rehajtani a felkelők követeléseinek nagy részét.

A felkelők megadták magukat

SANGHAI, február 29. (Rador.) A ja-pán nagykövetség Tokióból hivatalos táv-
 iratot kapott, mely szerint a lázadók otta-ni időszámítás szerint 11.30 órakor, vagyis kelet-európai idő szerint reggel 4.30 óra-kor megadták magukat. A felkelők vissza-tértek kaszárnyáikba a császár rendelete folytán, amely a hadseregnek megparan-csolta, hogy erőszakkal őrítse ki az álta-luk megszállt középületeket. Abban a pillanatban, amikor a katonaság megkezdte az előnyomulást a minisztériumok épüle-teibe, a felkelők közölték, hogy megadják magukat, 500 főnyi csoportokban elszállí-tották őket a kaszárnyákba. Az egész idő alatt Tokióban, valamint a főváros és a vidék között minden telefon és táviróössz-szekötetés szünetelt.

A Reuternek a japán nagykövetségről szerzett értesülése szerint dében még né-hány zendülő elfoglalva tartotta a miniszterelnökség épületét, de az ő kapi-tulálásuk is csak pillanatok kérdése.

Kasni tábornok, Tokió kerületi katonai főparancsnoka kijelentette, hogy a zendü-lésben résztvett tiszteteket és katonákat lá-zadókként fogják kezelni. Mégis tekintet-

tel arra a rokonszenvre, amit irántuk a hadsereg egyes körei táplálnak, kevésbé valószínű, hogy agyonlövésre fogják őket itélni. Hír szerint a hatóságok a ha-ditengerészet sürgetésére léptek fel végre szigorúban.

Ujabb tokiói jelentés szerint a katonai lázadást leverték, még pedig fegyverhasz-nálat nélkül. A zendülés leverésének hírért rádióan át közölték. A legfőbb hadsereg tanács egész idő alatt atyai türelemről tett tanúbizonyságot.

A japán kormány megerősíti, hogy Oka-da tengernagy, miniszterelnök, akiről má-ig azt hitték, hogy a zendülés megölték, életben van. Hirt szerint a lázadók téve-désből a miniszterelnök sógorát, Denzo Matsui nyugalmazott ezredesét ölték meg, aki nagyon hasonlít Okadához.

Tokió, február 29. (Rador.) A katonai hatóságok rendelkezése a zendülésben részt-vett 18 tiszt magával öngyilkosságot kö-
 vetett el. Mindnyájan agyonlőttek magu-kat.

(Folytatása a 10-ik oldalon)

VILÁG TUREK

Nippon lázadói

Száz évvel ezelőtt európai ember még alig tudott a létezésükről. Amikor a négerék fel-szabadítása ügyében Amerika fehér polgárai vérről és vassal mentek egymásmak, Nippon fiait még Kelet romantikájának rózsaszín köde burkolta s e ködből színes kimonók, ál-matag krizantémok, gésák és teaházak körvo-malai bontakoztak ki.

Elzárt világ volt Kelet szigetországa csak-nem a huszadik századig. Terra incognita, legalább is európai értelemben, ahol kis, iz-mos, sárga emberek turák a földeket, rizset termeltek s vad és kíméletlen, de fölöttébb előkelő szamurájok uralma alatt imádkoztak Buddhához, vagy Konfucshez.

Az orosz-japán háboruban aztán hirtelen a világtörténelem sznpadára léptek.

— Banzáj! — hangzott a kiáltás a Csen-des-óceántól az Allán-óceánig s a japán disztribúció úgy hangzott, mintha egyben győzelmi kiáltás lett volna a cári Oroszország imperializmusa felett.

Port Arthurnál mutatták meg a sárga ja-pán katonák, hogy mire képesek. A buddhiz-mus Nirvána-vágya olyan életmegvetést, olyan bátorságot nevelt beléjük, mint hajdan a török janicsárokból a hurrikál benépesített paradicsom utáni vágyakozás.

Ez a győzelem teljesen átförmálta az ősi és ismeretlen, tiszta és érdekes, idegesen és szűken élő szigetvilág életének külső képét: elkezdte európaizálni.

Európaizálni a szó legrosszabb értelmé-ben. Társadalmi és politikai vonatkozásokban megmaradt a legősibb, legradicionálisabb ke-retek, a keleti despotizmus korlátai és ka-lodái között, míg Európa technikai és civiliz-
 zatorikus vmányait: a gépfegyver, az ágyút, az imperializmust, a katonai szervezetet, a feji kiváltság és misszó buzugságot teljes egészében átvette.

A Felkelő Nap országában, a fekete sárkány vulkánokkal, tajfunnal aláaknázott földjén, — minden átmenet nélkül — világ-városok borzalmas nyomortanyái nőttek ma-gasra s a császári palota, a mikádó hét la-kattal elzárt világán túl a kaszárnyák zár-világa vette birtokába a sárga népek álcsa-patát.

A világháboruban Japán még az antent oldalon harcolt, a háború után belépett a Népszövetségbe s egy ideig úgy látszott, hogy Anglia keleti érdekeinek leghűbb és legha-talmasabb szövetségese lesz.

De ezuttal a látszat csalt.

Japán urai felfedezték a saját maguk kü-lön utjakat s a saját szakállukra kezdtek el-világpolitikát csinálni.

Betörték Kína földjére, fűtyültek Amerika és Anglia kínai érdekeire s bombákba pró-bálták megérteni kínai testvéreikkel, hogy a testvériség első feltétele az — engedel-messég.

Kína retirált s azóta egyre retrál. Mandzsuria után Északkínát engedte át Japán-nak s ha a katonai párt akarata végleg dia-dalmaskodni fog Japánban — Kína nemskára teljesen retirálni fog.

Japán felmelkedése szédültes gyorsasá-gal ment végbe. Az első keleti és színes nép lett a történelem folyamán, amely egyenlő-ként az egyenlők között ülhet le az európai nagyhatalmak asztalához, amelyhez nem uká-zokat menesztenek, hanem minden világpoli-tikai kérdésben udvariasan és fogcsikorgatva kikérik véleményét.

Ugy látszik, ez a d'csőség szállott a fejé-be a Felkelő Nap országára urainak. A Mikádó-nak és a szamurájoknak szűk lett Macedónia, helyesebben a gésák szentelt és szépséges földje s világalomról, Dzsingisz khán haj-dani világalomáról kezdtek álmodozni.

Az álmok ködös világából csodálatos való-ságézzel léptek a cselekedetek területére. Ha lehetséges volt a „Pax Britannica”-t meg-
 terméni, — gondolták — miért ne lehetne a Kelet szigetországából éppolyan világalur-mi bázist csinálni, mint Angliából?

Ebből a feltevésből indult ki a japán tör-ténelem új periódusa: egy semmibevett nép, egy színes fajja felemeledésének szemünk előtt lepergő drámája, melynek léptei alatt ime megremeg a föld, vajudnak a hegyek s ezuttal valószínűleg nem ereket, hanem oroszlanokat fognak szülni.

Ha a japán imperializmus középpontjában csak ez: egy szeliden lenézett és külsőségi-

ben érdekes színes fajta történelmi felemelkedésének ténye állana, csak örvendezni lehetne e tény felett.

Hiszem Európa bűnei a Kelet leigázásában, kifosztásában és megalázásában mérhetőek. Gyász, jaj, vérezőn jelei az európai uralom utját Caesartól Nelsonig, Titustól Lyautey marsallig.

Japán, úgy látszik, pont ezen a téren akarja fellütni a mesterit s akarja tüllicitálni Európa legvérengzőbb hódítóit.

A saját portáján rabartóbbnak, kizsákmányolóbannak bizonyult az európai kapitalizmus vaskorszakának kizsákmányolójával s uralmi éhégében kegyetlenebbnek az aztékokat kiirtó spanyol grandoknál.

Japán Kelet felszabadítójának hirdeti magát, de a jelek szerint Kelet despotája akar lenni.

Azzal érvel, hogy a saját területén nem férhet meg túlnépesedése miatt s ennek folytán a szentén túlnépesedett Kínára akarja vetni magát.

El akarja kergetni a sárga birodalom területéről a „fehér vérszopókat”, hogy a maga sárga vérszopót ültesse a helyükbe. A kínai és japán kultúra közösségére hivatkozik imperialista céljainak igazolására; a valóságban azonban a Nyugat fasiszta barbárságát akarja átültetni a mongol faj ősi talajába.

Perze mindent a jó, Németországban importált fasiszta recept szerint: a faji felsőbbrendűség nevében, egy olyan ösíségre és kiválasztottságra való hivatkozással akarja tenni, amelynek egyetlen „erkölcsei” támasza az erőszak, amelynek valósága éhez paraszokokon, többszörhaldas feudális birtokokon, a nemzeti töké monopóliumán és a tealázak erotikus illatu romantikáján nyugszik.

Kifelé: európai ölözet, európai hadsereg-szervezet, európai bankrendszer, európai futószalag, európai trószthálózat, — befelé: elnyomás, kéjnek eladott parasztlányok ezrei, éppen csak az éhenhalástól megóvó munkabér, kicifrázza a nemzeti álom csillagképeivel, harakirire mindenkor kész szamuráj-romantikával s egy katonai párt szélesmellű, magabizó, biztonságos, mert korlátolt pöffszkedésével.

A japán katonai lázadás mögött egy, a saját szédületes rekordjaitól megrészegedett nép uralkodórétegének drámája perog le, mely a legjobb úton van ahhoz, hogy a saját és egy egész világ tragédiájának hordozója legyen.

Tragédiájának és nem a Kelet megváltásának, felszabadításának a politikai hangulatkeletés kedvéért oly szívesen hangoztatnak Japán vezető rétegei.

Mert a Kelet igazi szellemét, a Kelet szabadságharcát az elnyomó Nyugat ellen nem a japán imperializmus hordozza többé. Japán a Nyugattal szemben kimértette misszióját akkor és azzal, amikor bebizonyította, hogy a lenézett színes faják minden különbözőbb erőfeszítés nélkül el tudják sajátítani sőt tökélyre tudják emelni mindazt, ami a Nyugaton legellenesvenesebb: a lélek nélküli technikat, az erőszak szisztémáját, a civilizáció ugynevezett áldását.

A fehér ember beképzelttsége, világalomra hivatottságának hangoztatása Japánban és Japán által teljes erkölcsi és tárgyi vereséget szenvedett.

De éppen Japánban és Japán által tanultakozik meg az is, hogy mit jelentenek a technika rideg és az emberi szempontoktól elhajló vívmányai egy olyan országban, amely még nem fojtotta meg a társadalmi fejlődés útját, amelynek kapitalizmusa egy csaknem érintetlen feudalizmusra épül, ahol forradalmi merészség-számba megy, ha valaki a császár isteni eredetét meri kétségbevonni.

Az, ami ma Nipponban történik, kétségkívül nem a Kelet felszabadulásának forradalmi drámája, hanem a keleti ember szellemi és lelki mélységeinek felőrese, amely szabad földet kér, hogy a maga egének ragyogását terjeszthesse ki fiai felett.

Nem a buddhista kultúra, nem a konfucsei világszemlélet fegyveres előretörése játszódik le a Felkelő Nap országában, hanem a Nyugat rossz szellemének szolgai másolása, a Nyugat tapasztalatai, megértő készsége, alkalmazkodó képessége nélkül.

Japán, a maga szemünk előtt lefolyó fasiszta forradalmával — mert hiszen a legális kormány is tele van ilyen velleitásokkal s legfeljebb a mérséklet választja el a lázadóitól — véresen és vérszesen aktualizálja a hajdan csak mumusként hangoztatott sárga veszedelmet.

Japán a Nyugattól, talán legfőképpen Németországtól és Angliától tanulta el a militarizmus és imperializmus gondolatvilágát s most a Nyugat ellen használja fel.

Vérszomja, éhsége, brutalitása hártalan, merészségét nem gátolják a nyugati jóllakottság dekadens megmondolási, a belső társadalmi erők erjedése, melyet irgalmatlan szuronyok tartanak féken.

Érdekei pedig horizon állisan és vertikálisan beleittökzenek a nyugati hatalmak érdekeibe. Éppen ezért Japán Kína-ellenes készülődése, háborus szándékai a szovjetunió ellen nem kizárólag a Távolkelet ügye többé, de

az egész Japánon kívül álló keleté és az egész nyugaté.

S bár a nyugati, legfőképpen az angol imperializmus se éppen szívügye egyetlen demokrákusan gondolkodó népek, vagy egyéneknek: a most következő nagy küzdelemben az egész európai és a valóban elnyomott színes világ szimpátiája nem Japán mellett fog megnyilatkozni.

Mert míg az angol imperializmus néha a jóllakott farkas már-már szelíd ábrázatát mutatja saját elnyomottjai felé, addig az új, éhes, kíméletlen japán imperializmus nem képes erre.

A sárga veszedelem nemcsak Kína kapui, hanem az egész fehér világ kapui előtt áll s jaj lesz Európának, ha most, a japán dráma betelődése előtt nem ébred arra, hogy nemcsak a kulturájáról, társadalmi fejlődésének eddig fáradságosan megszerzett kincseiről van immár szó, hanem hovatovább a pusztá életéről.

A Felkelő Nap országában felkelő fasiszta nap, ha megfelelő belső és külső erők idejében el nem homályosítják, könnyen a Nyugat alkonyát idézheti elő.

Salamon László

A délamerikai zsidók

Irta: Dr. Arthur Ruppín

Többször jelentette az Uj Kelet, hogy dr. Arthur Ruppín, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet kolonizációs szakértője, a neves zsidó szociológus, aki nagyszabású tervet dolgozott ki az Agency megbízásából a németországi zsidó menekültek kivándorlására és telepítésére Palesztinában és más országokban — néhány hónappal ezeőtt bejárta Dél-Amerikát, ahol behatóan tanulmányozta a helyzetet a német-zsidó bevándorlás és telepítés lehetőségei szempontjából. Ruppín — akinek terveze kezezi úgy a német-zsidó, mint a magánalakulatok német menekültügyi akcióinak, illetve tanácskozásainak tárgyalási alapját — cikksorozatban számol be délamerikai benyomásairól és az ottani lehetőségekről a zsidó bevándorlás szempontjából. Palesztina mellett ma Dél-Amerika az egyetlen ország, amely zsidó bevándorlás és telepítés szempontjából számításba jöhet és ezért különös érdeklődésre tartja számot Ruppín szakértői véleménye. Az Uj Kelet legközelebbi számaiban közölni fogjuk Ruppín cikksorozatának legérdekesebb fejezeit. Az első cikket itt adjuk:

Mintahogy a földrajzi térképeken fehér foltok láthatók, azzal a félrassal, hogy „fel nem derített” vidék, úgy a zsidók szociológiájában is vannak ilyen helyek. Legnagyobb részük Dél-Amerikában van. A délamerikai zsidók: kevés és legtöbbször egymásnak ellentmondó adatok állottak eddig rendelkezésünkre. Talán az az oka ennek, hogy ezek a zsidók csak az utolsó ötven esztendő alatt telepedtek le Dél-Amerikában és mint közösség kezdetleges s ádiumban vannak, ami még nem kölcsönöz meghatározott jellegű életvitelnek. Délamerikai utam során egészen sajátos életviszonyokra bukkantam, amelyek érdekes töredéket képezik a jelenkori zsidó életének.

1. A spanyolországi emigránsok

1492 évre nemcsak Amerika (Dél-Amerika) feelfedezése esik, hanem az a dekretum is, amelyel Ferdinand és Izabella kiu asította a zsidókat Spanyolországból. A legtöbben azonban kivándoroltak, sokan viszont látszatra felvették a kereszténységet, de mert gyanu alatt állottak, továbbra is ki voltak téve az inkvizíció üldözésének Spanyolországban és Portugáliában. Az üldözött látszat-keresztényeknek (marannusok) egy része később szintén a vándorlás útjára lépett és utjuk az Ujvilág felé vezetett, ahol az inkvizíció már nem üldözte őket. Mint kereskedők és ültetvényesek jelentős szerepet játszottak a dél-amerikai országok gazdasági fejlődésében a 16. és 17. században. Mindannyian jólétre tettek szert. A Recifei (Észak-Brazília) zsidó hitközség különösen előkelő pozíciót vívott ki és Európában is jó neve volt. A nemzedékek során azonban a bevándorlók elvegyültek — ott is, ahol eleinte nyíltan vallották zsidó voltukat — a többi lakosságga: és megszűntek zsidóknak lenni. Braziliában és Chilében ma is találunk spanyol családokat, melyek zsidó ősrre vezetik vissza származásukat, sok zsidó névvel is találkoztunk ezekben a közkben és amikor végigjártam a buenos aieresi köztemetőt, a díszes sírmlékek között láttam egy hatalmas emlékművet, melynek ormára egymás mellett egy menora és kereszt volt vésvé. Mindennek azonban csak történelmi jelentősége van. Kulturális és társadalmi tekintetben ezek a zsidó teljesen beolvadtak a keresztény környezetbe és csak temetői és zsinagógárokot hagytak hátra. Mindössze a holland Guyanában van egy kis zsidó hitközség ezer lélekből, mely eredetét a tizenhat és tizenhét századbeli spanyol bevándorlókra vezeti vissza.

2. Dél- és nyugateurópai új szefárd bevándorlók

Csak a tizenkilencedik század második felében indult meg újabb zsidó bevándorlás Dél-Amerikába. Angliából, Hollandiából és

az északafrikai Marokkóból kerültek ki ezek a zsidók, akik Brazília és Argentína kikötővárosaiban kis szefárd hitközségekké tömörültek. Kis- és nagykereskedelemmel foglalkoztak és nagyon rövid időn belül megalapozták egész enciájukat. A 19. század végén és különösen a huszadik század elején szíriai, szaioniki, szmirnai és marokkói szefárd zsidók csatákoztak ezekhez a szefárd hitközségekhez. Ezeknek is kereskedelem volt a főfoglalkozásuk és gyapjú- és selyemruha cikkekben egyszerű üzleteket teremtettek. Buenos-Airesben az üzletek nagy száma volt a kezükben. Braziliában kétezer lélekből álló közösséget alkottak és számuk tullehadta az askená zsidókat. A világháboru után újabb lendületet vett a szefárd zsidók bevándorlása. Még 1880-ban alig ezer volt a szefárd zsidók száma. 1900-ban már 10.000 és 1935 évben 80-100.000 a számuk és a Dél-Amerikában élő zsidóknak csaknem egynegyedét alkották.

A szefárdok nem vgyültek eddig az askená zsidókkal. Arra a ké-désekre, hogy hany zsidó él a városban, az askená zsidók a legtöbb esetben csak a saját számaadataikat közölték és csak többszörös kéresemre mondták meg, hogy ezenkívül még ennyi és ennyi szefárd zsidó is él mellettük. A szefárdoknak csaknem mindenütt külön imaházai, temetőik és jé-i intézményeik vannak. Az utóbbi időkben történt csak bizonyos közeledés közöttük a közös érdekek (cionizmus, bevándorlási segítségzés, Bné Brith-páholysok) felismerése folytán.

3. Nyugat- és közepEurópai askená zsidók szörványos bevándorlása

A 19. század közepe táján a szefárd zsidók mellett szörványosan askená zsidók is bevándoroltak Németországból, Angliából, Franciaországból, Dél-Amerikába. Mint európai cégek megbízottjai vagy alkalmazottjai kerültek ide. Sokan közülük jelentős tőkét, műveltséget és európai kulturát hoztak magukkal, úgyhogy nem volt nehéz jó pozíciókra szert tenniük és gazdaságilag előbbre jutniok. A zsidóságúchoz való tarozásuk azonban aig jutott a második generációig. Ha nem is tagadták le egyenesen zsidó voltukat, de bizonytalanságot hagytak abban a tekintetben, hogy zsidók-e vagy sem. Ezen askená zsidók száma nem haladja tul az ötezetet a délamerikai országokban. Ezzel szemben a leggazdagabb és legbefolyásosabb réteghöz tartoznak. Ezek és a keleteurópai bevándorlók között, akik a 20. században jöttek be, nem áll fenn semmilyen társadalmi kapcsolat. A szakadék a nyugati és keleti zsidók között mélyebb itt, mint az Egyesült Államokban, vagy a nyugateurópai bevándorló országokban. Csak az 1933-as német események ébresztették fel valamelyes mértékben a zsidó sorsközösség érzetét.

4. A keleteurópai bevándorlók

A Dél-Amerikában élő zsidóknak csaknem a többségét a Kelet-Európából bevándorolt askená zsidók képezik, akik 1870 óta kisebb csoportokban, majd 1891 után nagyobb tömegben özönlöttek be. Ennek a bevándorlásnak a kezdete mind a mai napig „szegényföltöt” jelent a délamerikai zsidóság házáiban. Mint minden fiatal kolonizációs ország, Argentína és Brazília is hiányát szenvedte a fehér nőnek. Lelkiismeret len ügynökök kihasználta ezt arra, hogy a keleteurópai lakosság szegény osztályaiból, sőt Olasz- és Franciaországból is leányokat hozzanak Brazília és Angliába azzal, hogy könnyű és kellemes életet, sőt sokszor házasságot és jó állást is ígértek nekik. Ténylegesen azonban a postitúció volt ezeknek a leányoknak a végé. A Kelet-Európából jött leányok között sok zsidó is volt, mintahogy az ügynökök között is, úgyhogy egyideig ezt az ipart épenséggel „zsidó”-nak minősítették, mely szegényt hozott a zsidó névre. Az összes későbbi zsidó bevándorlóknak is szenvedniök kellett az első zsidó bevándorlás ezen szülletési csapása miatt. Még ha a legisztesége.

„QUICK” Terc
Sabloma: az érzékeny bőr pengéje. Leírás Superba: az érdes szakáll pengéje. 11
Guaranteed: univerzális pengé.

sebb és legdolgosabb emberek is voltak és még ha a legszigorubban is elkülönültek a leánykereskedőktől és azoknak társaitól, annyira, hogy „tiszták” és „tisztátalanok” csoportjaira osztották el magukat — mégis érzelmök kellett mind a mai napig ennek az első szegényföltnek a tehetetelét. A „tiszták” kizárták a többieket a társadalmi érintkezésből, minden szociális és vallási funkcióból, nem házasodtak velük, se gyermekeikkel, sem unokáikkal, még sirjalkat sem keresték fel a temetőben, templomaikba sem jártak, olyannyira, hogy a „tisztátalanok” kénytelenek voltak saját maguknak külön temetőket és imaházakat építeni.

Annak elénre, hogy azon zsidók száma, akik közvetlenül vagy közvetve prostitúcióból élnek, elenyésző és mindinkább eltűnő kis réteg, az a gentinai és brazíliai zsidókra ma is nagy lélekani hatással van ez a múlt. A csonyabbrendűségi érzéskomplexumban szenvednek, különösen, ha európai zsidókkal kerülnek össze. Az első kérdéskük az, hogy mit gondolnak róluk Európában. Attól fének, hogy az első keleteurópai bevándorlás szegénye ma is tehetetelén ezen országok egész zsidóságának.

(Folytatjuk)

Lakion Budapest szívében!
Merano szálloda
IV. Bécsi-ucca 2.
Telefon: 81-4-94 és 81-3-96.
Különösen felszerelt olcsó szobák, elsőrendű konyha.
Uj társashelyirégek!
Központi fűtés. — Hideg-meleg fűtővíz. Liftszállítás le és fel. — Panziórendszer.

A természetes arcszint csodálják és irigyelik!

On is szert tehet harmatos, leányos, hibamentes arcbőrre, egyszerű módon. Ez a módszer eddig már sokezer nőnek szerezte meg a friss, hamvas arcbőr bájosságát.
Szabály: Esténként mossa arcát a LÉTON-szappan krémszerű habjával. E gyengédes ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, báronyosan üde arc fogja a tükörben mosolygva üdvözölni. Ezen módon kezelve az arcbőrt, többet ér, mint bármely kura: különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. A LÉTON-szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LÉTON arcrej és LÉTON puder!

LÉTON SZAPPAN
Kapható 22 lejért
gyógyszertárban, drogériában és illatszertárban, valamint a fővárosban: Parfumeria ROYAL Oradea, Saspassage.

Más a bucs segély

Uccai tö A ha

Bucuresti, fe tud.) Megirta a munkásbiztosító tot hirdettek A 62 helyre m de a vizsgapál a vizsgát még ni, ha a jelenté kiirt állásoké. is feliratkozott kok azonban n hogy a 12 zsidó ég van, hiszen akadtak egyelő

A vizsga alka a teremből és e hogy be se hat zsidó diákok ell oldali diákság ell dolga nem volt Most megism de ugyanennek nátsai állásaira Negyven helyre zett, de ezeket remből. A ható ték, semmi sem fyoztására, hogy nek a virsgán.

A többi zsidó nem juthattak téték az iskola követelik, hogy a versenyzésge azon meg nem

Select Mozgó

Eu

Pierre

Budapest, febe velle Revue d Budapestre érke ujjabb francia egyik kiváló világot beutazta értője az ameri kérdéseknek. E elhunyt Lyaute tulajdonképpen öccse és egyetel it éves fiatal jellegzetesen fra mozulatai és b gesek.

Csak egy órá várja a reggeli kapjon a japán — Éjjelkor ol — mondja izgat Kelet véres eser — A tokiót é tik végre Európá dekek rendkívül pai államokban mennyire távoli telennek — tar kina; események lven véresen köz

Lyautey elmon Japánban volt, lélek volt tanu — Japánban rendszersítve, il ményez a tiszt tudniillik a tiszt kiváltságos oszt

Másodszor is megakadályozták a bucaresti zsidó diákokat a betegsegélyzői vizsgapályázatokon való megjelenésben

Uccai tömeg vette védelmébe a kikergetett zsidó diákokat. A hatóságok megkésve érkeztek ki a helyszínére

Bucuresti, február 29. (Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy a központi munkásbiztosító pénztárnál vizsgapályázatot hirdettek ki 62 megüresedett állásra. A 62 helyre mindössze 61 jelentkező akadt, de a vizsgapályázat szabályai értelmében a vizsgát még akkor is meg kellett tartani, ha a jelentkezők száma kisebb, mint a kiírt állásoké. A 61 diák között 12 zsidó is feliratkozott a vizsgára. A román diákok azonban nem vették tudomásul azt, hogy a 12 zsidó jelentkezőre nyilván szükség van, hiszen másnemzetiségűek nem akadtak egyelőre az állásokra.

A vizsga alkalmával a zsidókat kiverték a teremről és elbarrikádolták az épületet, hogy be ne hatolhassanak a terembe. A zsidó diákok ellen felsorakoztatták a jobboldali diákság egy részét, amelynek semmi dolga nem volt az épületben.

Most megismétlődött ugyanez az eset, de ugyanennek az intézménynek az internatusi állásaira kiírt versenyvizsgájánál. Negyven helyre csak két zsidó jelentkezett, de ezeket erőszakkal cipelték ki a teremről. A hatóságokat azonnal értesítették, semmi sem történt annak megakadályozására, hogy a diákok megjelenhessenek a vizsgán.

A többi zsidó diákok, akik egyáltalán nem juthattak be a terembe, kérvényt intéztek az iskola igazgatóságához, amelyben követelik, hogy mindaddig függesszék fel a versenyvizsgákat, míg a zsidó diákok azon meg nem jelenhetnek. Az elnökség a

beadványra még nem adott választ.

Tegnap délelőtt az egyetemi orvosi fakultása előtt megismétlődtek a jelenetek.

A betegsegélyzőpénztár igazgatósága ugyanis elhalasztotta a versenypályázatot, azzal az indokkal, hogy nem áll megfelelő helyiség a rendelkezésére. Ezért az egyetem bocsátott megfelelő helyiséget a vizsga rendelkezésére. A vizsga idejére megjelentek az épület előtt a keresztény és zsidó diákok. A keresztény diákok felszólították zsidó kollégáikat, hogy egyáltalán ne jelenjenek meg a vizsgán, mert nem garantálják testi épségüket.

A zsidó diákok ezt jelentették a vizsgáztató bizottságnak, mire azt a választ kapták, hogy memorandumban jelentsék be, miért nem jelenhettek meg a vizsgán. Ezalatt az épület előtt a járőrelők egy nagy csoportja gyűlt egybe, mely hangosan követelte, hogy a kizárt diákokat is engedjék be a vizsgára. A tömeg magatartása olyan erőlyes volt, hogy az intézet vezetője a hatóságokat értesítette. A zsidó diákok megvédését követelő tömeget ezután a rendőrség szórta szét. Jellemző, hogy a hatóságok egyórással késéssel érkeztek ki a helyszínre, amikor már nem volt mit tenni a zsidó diákok érdekében, mert a vizsga kezdetét vette.

A zsidó diákok jogvédelemért az Országos Zsidó Tanácshoz fordulnak, mely meg fogja tenni a lépéseket a hivatalos szerveknél a zsidó diákok vizsgájának lehetővé tétele érdekében.

Távolkeleten gazdasági krízisünket csak mint bizonyítékot fogják fel, még pedig Európa teljes bukásának bizonyítékát. Ezt az elgondolást saját magam tapasztalhattam, mert éppen akkor voltam Japánban, — most három éve — amikor a Távolkelet véglegesen elszakadt Európától. „Ázsia az ázsiaiaké“ — ez a jelszó Japánt és Kínát hallgatagon összekovácsolja.

— Minden európai politizálásnál és tárgyalásnál mindenekelőtt arra kellene gondolni, hogy a mai európai kérdéseink is a Keleten dölnék el. Tudtára kell végre ébrednünk, hogy a nagy játszma a Távolkeleten játszódik és már nem a múlt század „politizáló“ légkörében.

HÜLÉSNEI-GRIPPÁNÁL

**TESTA
GYÓGYIT**

Minden gyógyszerárban Kapható

Tel-Avivban tüntetett a tömeg Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó ellen

Éles kritikában részesítette a palesztinai zsidó munkásszervezet a kormány politikáját

Tel-Aviv, február 29. A palesztinai általános zsidó munkásszervezet, a Hisztadruth Haovdim 33-ik évi konferenciája, mely a napokban zajlott le Tel-Avivban és amelyről beszámolt már az Uj Kelet, számos fontos határozatot hozott, amelyek egyöntetűen fejlődést akadályozó tendenciát tulajdonítanak a palesztinai kormány legújabb alkotmányos, bevándorlási és gazdasági politikájának, ami ellen a legkegyetlenebb harcot jelenti be a zsidó munkásság. A Legislative Councilről szóló határozati javaslat hangsúlyozza, hogy az a törvényhozó tanács, amelyet a kormány akar létrehozni, torzképe az igaz demokráciának, mely az effendik osztályának uralmára épül és figyelmen kívül hagyja a zsidó tömegek érdekeit és sorsát, amelyeknek egyetlen menedékként Palesztina.

Csak az arab és a zsidó nép kölcsönös megegyezése szolgálhat egy demokrácia alapjául Palesztinában.

A főkormányzó legújabb javaslatát, melyek meg akarják vonni a fellachoktól a szabad rendelkezés jogát földjeik fölött, reakciós lépésnek tekinti a Hisztadruth, mely távolról sem fog javítani a fellachok helyzetén, hanem arra itéli őket, hogy pénzhitelezőik szolgájak maradjanak.

A kormány mai bevándorlási politikája, a munkásbiztosítók számának csökkentése, a tökéletes bevándorlás és a palesztinai zsidók hozzátartozói bevándorlásának megnehezítése súlyos csapás a diaszporában elnyomott zsidó népre, mely rendkívül sokat árt az országnak, melynek a fejlődése fontos tényezőjét képezi a zsidó bevándorlás.

A konferencia éles kritikában részesíti a kormány gazdasági politikáját is, mely mostohán kezeli az ország alkotó gazdasági erőit és súlyosan felelős azon stagnálási periódusokért, amelyek az országra kell, hogy szakadjanak, dacára a tőke-invesztációknak, a zsidó nép gazdasági iniciatívájának és nagy teljesítményeinek és az

ország gazdasága állandó növekedésének, jóllehet a kormány nem nyújt kellő támogatást a zsidó ipari vállalatoknak.

Az a vámrendszer, — mondja a konferencia határozati javaslata — amely külföldi gyárosokat támogat és palesztinaiakat hátráltat; a védelmi intézkedések teljes hiánya a dömping ellen, mely nemcsak a feldolgozó ipart, hanem a tejjgazdaságot, a szárnyastenyésztést és zöldség-ültetvényeket is veszélyezteti; a hazai narancstermelés minden védelmének hiánya az angol piac vámmehézségeivel szemben; a szabad beengedése külföldi lapoknak, amelyek tele vannak igazgatóságokkal a zsidók ellen; azok a nehézségek, amelyeket a palesztinai lakosságnak a mezőgazdasági és ipari előmozdítására való pénzügyi mozgósítása utája gördítenek — ezen és hasonló intézkedések felelősek a gazdasági balsorsért, amely az országot időről-időre veszélyezteti.

A konferencia vámszabadságot követel a kormánytól azon nyersanyagok számára, amelyekre a palesztinai iparnak szüksége van és azon fűtő- és építőanyagokra, melyekre a mezőgazdaságban van szükség, majd védővámintézkedéseket követel a konferencia a külföldi s különösen a japán árudömping ellen.

Tel-Aviv, február 29. A napokban avatták fel ünnepélyes keretek között a telavivi nemzeti muzeumot. Az ünnepségen Sir Arthur Wauchope főkormányzó is megjelent. Az ünnepséget kínos incidens zavarta meg, amennyiben az uccai tömeg zajos tüntetéssel és többszörös „Le vele!“ kiáltásokkal fogadta. A főkormányzót rendkívül felbőszítette ez a fogadtatás és kiadta a rendeletet a tömeg szétszórására, ami meg is történt. Letartóztatások nem történtek.

Ezután megkezdődött az ünnepély, melynek főszónokai Wauchope főkormányzó és Dizengoff főpolgármester voltak.

Select Mozgó
Délelőtt fél 11, délután 3, 6 és 9 órakor
Szentivánéji álom

Európa sorsa a Távolkeleten dől el

Pierre Lyautey, a nagy marsall unokaöccse beszél a japán lázadásról

Budapest, február 29. Ma reggel a Nouvelle Revue de Hongrie meghívására Budapestre érkezett Pierre Lyautey, az újabb francia publicisztikai nemzedék egyik kiváló tagja, aki már az egész világot beutazta s egyformán kitűnő szakértője az amerikai, afrikai és távolkeleti kérdéseknek. Pierre Lyautey a nemrég elhunyt Lyautey marsallnak, Marokkó tulajdonképpeni megszervezőjének unokaöccse és egyetlen utóda. Harminc-harmincöt éves fiatalember, nyulának, nagyon jellegzetesen francia. Haját hátrafésül, mozdulatai és beszédmodora gyorsak, idegesek.

Csak egy órája érkezett és már alig várja a reggeli lapokat, hogy új híreket kapjon a japán lázadásról.

— Éjfélkor olvastam az utolsó sürgönyt — mondja izgatottan. És azonnal a Távolkelet véres eseményeiről beszél:

— A tokiói események talán megértetik végre Európában is a távolkeleti kérdések rendkívüli aktualitását. Az európai államokban folyton elképeszt, hogy mennyire távolinak — majdnem érdektelennek — tartják ezeket a japán és kínai eseményeket. Pedig, ha tudnák, milyen véresen közel vannak!

Lyautey elmondja, hogy amikor utoljára Japánban volt, a maihoz hasonló zendülésnek volt tanuja.

— Japánban minden pár évben, szinte rendszeresítve, ilyen forradalmakat kezdeményez a tiszteknek egy csoportja. Ott tudniillik a tiszték nem képviselik azt a kiváltságos osztályt, mint minálunk, Eu-

rópában, hanem sokkal inkább a néphez tartoznak.

— Ezért az ilyenfajta forradalom, mint a mai is, főleg azért tört ki, mert a mikádóhoz el akarják juttatni a nép szavát. Japánban még ma is lehúzzák az ablakredőnyöket, ha a császár az uccára lép, nehogy halandó szem megpillanthassa. Így hát a népakarat mindenkor a kardhoz folyamodik, ha szóhoz akar jutni. A kard Japánban isteni fogalom és nem csupán fegyver, mint minálunk. Ennek bizonyítéka, hogy például a szerelem legmagasabb foka is a kardhoz folyamodik, hogy kifejezést nyerjen, hiszen a legmélyebb szerelmet nem a házasság, de a harakiri jelképezi.

Most a japán dömpingre terelődik a szó:

— Japán dömpinggel felelt Európának arra a lépésére, hogy Genfben a mandzsukui események ellen tiltakozott. A japánok akkor nem szóltak fel, egyszerűen visszavonultak és kezdték elárasztni Európát majdnem ingyen adott árukkal, hogy tönkretegyék az európai ipart. Japán a mandzsuriai feszültséget szerves összefüggésben érzi a font esésével, mert úgy az angol valuta leértékelését, mint az amerikai krízist Európa csodjének tekintik.

Ez a legalapvetőbb különbség az európai és távolkeleti beállítottság között, a mai modern kérdésekkel szemben: mi Európában a krízist, mint muló eseményt nézzük és azon vitatkozunk, hogy vajon hány évig tart még.

UICK
Kenyő bőr pengéje. Let 11
szakáll pengéje. 11
Illis penge 9

emberek is voltak és
bban is ekkülnültek a
s azoknak társaitól, any-
és „tisztátalanok“ cso-
el magukat — mégis
a mai napig ennek az
a tehertételét. A „tiszt-
teket a társadalmi érint-
ciális és vallási funkció-
vették, se gyermekekkel,
s sírjalkat sem keresték
diplomáikba sem jártak,
„tisztátalanok“ kénytele-
guknak külön temetőket
gy azon zsidók száma.
közvetve prostitúcióból
mindinkább eltűnő kis rész-
braziliai zsidókra ma is
sal van ez a mult. A „a-
részkomplexumban szen-
európai zsidókkal ke-
b kérdésük az, hogy mit
urópában. Attól fének,
opai bevándorlás szégye-
e ezen országok egész
ytatjuk)

**Budapest
ében!**
szálloda
Buda-ucca 2.
4-94 és 81-3-96.
ereit olcsó szobák,
dű konyha.
helyirégek!
s. — Hídeg-meleg
állítás le és fel. —
rendszer.

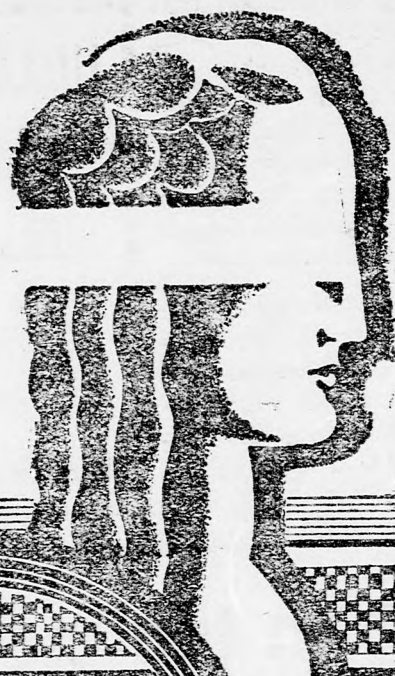
**etes arcszint
és irigyelik!**

matos, leányos, hibamen-
ti módon. Ez a módszer
nek szerezte meg a friss,
bőr bájoságát.
nossa arcát a LETON-
habjával. E gyengéde-
nyja arcán néhány má-
blítsa le bő melegvízzel,
legvízzel. Ez az egész!
s, bársonyosan üde arc
mosolyogva üdvözölni.
az arcbőrt, többet ér,
különösen, ha este le-
zák. A LETON-szappan
fokozza az eredeti LE-
LETON puder!

LETON
6 22 lejtért
gériában és illatszertár-
rak árban: Parfumeria
dea, Saspassage.

MEGNYILT
SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R. T.
lakberendezési
KIÁLLITÁSA
Targu-Muresen
**30 ragyogó interieur, 30 lakás-
berendezési probléma tökéletes**
megoldása
Ha otthonát igazán szépen és melegen akarja berendezni, látogassa meg a gyár Piața Albina 17 sz. alatti mintatermet. Akadályoztatás esetén a cég szívesen küldi ki megbízottját eredeti rajzokkal a tervekkel.

KISÉRJÉK FIGYELEMMEL AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK TERVEZETÉT. E SZERINT A JÁTÉKBAN RÉSZTVEVŐKNEK NÉGY HÓNAP ALATT

284.634.560 LEI-t

osztanak ki **72.319 NYEREMÉNY** formájában.

PLANUL DE TRAGERE AL LOTERIEI DE STAT PE CLASE
 LOTERIA 10 CONEXATĂ CU LOTERIA UNUNII FUNDATIILOR CULTURALE REGALE SISTEM MIXT

70.000 NUMERE ÎN 2 SERII (140.000 LOZURI) ȘI 4 CLASE CU 72.319 CĂȘTIGURI

CLASA ÎNTAIA			CLASA TREIA		
Tragera: 15 Martie 1936			Tragera: 15 Mai 1936		
Căștig	Le	Total Le	Căștig	Le	Total Le
2	1.000.000	2.000.000	3	1.000.000	3.000.000
2	500.000	1.000.000	3	250.000	750.000
2	200.000	400.000	6	100.000	600.000
4	100.000	400.000	9	50.000	450.000
6	50.000	300.000	51	10.000	510.000
50	20.000	1.000.000	78	5.000	390.000
72	10.000	720.000	450	2.000	900.000
600	4.000	2.400.000	5598	444	2.485.512
4200	1.555	6.131.000			
4900 căștiguri		14.051.000	6198 căștiguri		9.085.512
Total 11.098 căștiguri în valoare de Lei 23.136.512			Total 11.098 căștiguri în valoare de Lei 30.755.112		

CLASA DOUA			CLASA PATRA		
Tragera: 15 Aprilie 1936			Tragera: 15 Iunie 1936		
Căștig	Le	Total Le	Căștig	Le	Total Le
2	1.000.000	2.000.000	2	6.000.000	12.000.000
2	500.000	1.000.000	3	1.000.000	3.000.000
2	200.000	400.000	3	250.000	750.000
4	100.000	400.000	6	100.000	600.000
6	50.000	300.000	9	50.000	450.000
10	20.000	200.000	51	10.000	510.000
72	10.000	720.000	78	5.000	390.000
600	4.000	2.400.000	450	2.000	900.000
4200	1.555	6.131.000	5598	444	2.485.512
4900 căștiguri		17.812.460	6198 căștiguri		9.085.512
Total 11.098 căștiguri în valoare de Lei 26.897.912			Total 39.025 căștiguri în valoare de Lei 203.845.024		

PREȚUL LOZULUI inclusiv ANEXA				
	1/1	3/4	1/2	1/4
Pentru toate 4 clasele	Lei 3.200	2.400	1.600	800
Pentru fiecare clasă	Lei 800	600	400	200

TOTAL GENERAL 72.319 căștiguri în valoare de Lei 284.634.560

Veghenek sorsjegyet bizalommal, reménnyel eltelve.
 MINDENKI NEM NYERHET EGYSZERRE, DE MINDANNYIUNK ESÉLYEI A LEGNAGYOBBAK.

KÖZGAZDASÁG

Az új iparkamarai törvény teljesen megváltoztatja a kamarák összetételét

Cluj, febr. 29. (Az Uj Kelet tud.) A kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvényt módosító törvényjavaslat megszünteti azt az eddigi rendszert, mely szerint a kis- és nagykereskedelm, a kis- és nagyipar előre megállapított számú képviselőt küldött a kamara igazgatótanácsába, tekintet nélkül arra, hogy az illető szakmai kategória hány kamarai választóval rendelkezett. Az új törvényjavaslat ezt a rendszert teljesen feladja és olyképp intézkedik, hogy az egyes szakmák számára nyitnak megfelelően képviseltek magukat a kamarák igazgatótanácsában, illetve az igazgatótanácsi tagokat a jövőben proporcionalitás alapján fogják megválasztani.

Arra nézve, hogy ez az új rendszer milyen visszás helyzetet teremtené, a cluj-i ipakamara példáját idézzük. Clujon például 394 kocsmá, étterem és bodega, 285 fűszerüzlet, 156 zöldség- és gyümölcsárus van bejegyezve, ezzel szemben a bankok száma mindössze 29, a gyógyszerárak és drogériáké 23, a divatárüzeleteké 25. Az új módosító törvényjavaslat szerint tehát az előbbi nagyszámú kategóriák sokkal több igazgatótanácsossal szerepelnének a kamara vezetőségében, mint az utóbbiak, tehát a hitelélet és a kereskedelem elítje. A cluj-i iparkamara interimár tanácsa részletesen megvitatta ennek a javaslatnak a hátrányait és elhatározta, hogy tervezet módosítására erőteljes akciót indít. Az

interimár tanács állásfoglalását egy kamarai küldöttség fogja Bucurestiben, az illetékes tényezők előtt kifejtetni.

— Szakmai egyesületekbe tömörülnek a cipőgyárak. Az oradeai cipőgyárak a napokban értekezletet tartottak, amelyen egy szakmai érdekvédelmi és képviselői szervezet felállítását határozták el. Az értekezlet az akcióhoz való csatlakozás érdekében felhívással fordult a többi szakmabeli gyárakhoz is.

A cluj-i Ipartestület a tanonciskolák igazgatóságával karöltve, f. év június vége felé tanoncmunkaállítást rendez. Felkérjük az összes iparosokat, hogy idejében bocsássanak a tanoncok rendelkezésére időt és anyagot a kiállítási tárgyak elkészítésére és a tanoncok között minél nagyobb ügybuzgalmat készítsenek elő a kiállításra való részvételre, még azoknál is, akik erre nem kötelesek.

A jegybank megszigorítja a német áruk importját. A Bancantat további rendelkezésig nem véleményez német importárut. Az importőrök az utóbbi időben annyira kedvezményezték a német áruk behozatalát, hogy kénytelen korlátozó eszközökhöz nyulni. Jelentő, hogy januárban mintegy 500.000.000 lej német importárut hoztak be az országba.

A bekebelezett költségbiztosítók után is le kell fizetni. Egy újabb keletű pénzügyminiszteri rendelet előírja, hogy az ingatlanokra folyósított jelzálogkölcsönöknél nemcsak a tényleges kölcsönösszeg, hanem a be-

kebelezett költségbiztosítók után is le kell fizetni a törvényes illetéket. Ennek a rendelkezés alapján a cluj-i pénzügyigazgatóság öt évre visszamenőleg a költségbiztosítók után kirota az illetékeket. Egy ilyen kirovás után egy pénzüzetet konstestációt adott be, melyet március 3-án tárgyal a cluj-i járásbírósg.

Újabb illetékeket és tilalmakat rendelt el a pénzügyminisztérium. A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy az elvámolandó árucikkek után fizetendő illetékekre vonatkozó halasztás és kedvezmény 6 hónapig legyen érvényben az eddigi három hónap helyett. Elhatározták, hogy a csikóbőrök kivételére tilalmat léptetnek életbe. — A 150.000 lej értékű meg nem haladó autók fényvívési illetékét 12 és 3 1/2 százalékban állapították meg. Ezen felül értékű autók után az illeték 18 százalék lesz. Az értéknek idegen devizából való átszámításánál a lej hivatalos árfolyamát fogják figyelembe venni, hozzáadva a 38 százalékos felért.

VEDEKEZZEN CSAK IS

Primeros
GUMMI

ÁLTAL A LEGFINOMABB ÉS LEGBIZTOSABB

Mi brice

Seisanu képviselő és a demok

Goga pa

Bucuresti, febr. 29. Tegnapi számunkban viselőház ülésén Seisanu egyik szerkesztővel vádalták a képviselő miniszter Seisanu adatai me. Hogy mennyire igaz tendenciózus vádaskodásról a ma ideérkezettek teljes részében a briceval esemény. Kiderül, hogy a viánnak a mehedintartott interpelláció jogkeresztes vezér az

— Es most, uraim, ket, erőszakról van az érdeklődésük az máig hallgattam, a mert nem akartam a ni és az erőszak fel napja, amikor a certyon sok ember vét filmeztek, nem lehet itásaimat — egy nauti felől jött, átha va községen, hogy a Bricevaban, mely zstasztot véresre verte. Hudija nemzeti p Goga szójátékkal üt zöképpen folytatta:

— Egy parasztes községből jövet Bricevel elkínózták a xandru Damiant, ak lakosság Leiba Tan sével, megölte. A beszédnek itt k cenzura töröte. Hangok: Szágyent Mihalache: Es mit Goga: A többi p Cernau'ira. Hangok a nemzet Mit tett a kormány Titeanu belügyi á mondom, hogy mit Goga: Ezek a par

Wa

Az

Mi az igazság a bricevai vérvádban?

Seisanu képviselő interpellációjának igazi háttere a szélsőjobboldali és a demokrata sajtó megvilágításában. Mi történt tulajdonképpen Bricevában?

Goga parlamenti beszédében nagylelkűségét hangoztatta

Bucuresti, február 29. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban megírtuk, hogy a képviselőház ülésén Seisanu képviselő, az Unió egyik szerkesztője fantasztikus vérváddal jött a képviselők elé. Pop Valer igazságügyi miniszter megfélemlen a valóságnak. Hogy mennyire igaztalan, légből kapott és tendenciózus vádaskodás ez, nyilvánvalóan kiderül a ma ideérkezett bucuresti lapokból, amelyek teljes részletekben közlik a kamarában a bricevai eseményekkel kapcsolatos vitát. Kiderül, hogy a kérdés már Goga Octaviannak a mehedinti választások ügyében tartott interpellációjában is szerepel. A horogkeresztes vezér az alábbiakat mondotta:

Goga a bricevai esetről
— És most, uraim, kérem teljes figyelmüket, erőszakról van ugyanis szó és felhívom az érdeklődésüket az esetre, amiről mindmáig hallgattam, amelyről nem beszéltem, mert nem akartam a hangulato elmérgesíteni és az erőszak felé terelni. Közel 4—5 hónapja, amikor a cernauti gyűlésen, amin nagyon sok ember vett részt — ezt a gyűlést filmelték, nem lehet tehát kétségbevonni állításaimat — egy paraszttömeg, mely Cernauti felől jött, áthaladt a beszarabiai Briceva községen, hogy a vasuti állomásra érje. Bricevában, mely zsidó város, ezt a husz parasztot véresre verték.
Hudija nemzeti parasztpárti közbeszólását Goga szójátékkal ütötte el, majd a következőképpen folytatta:

Damian Alexandru halála
— Egy parasztcsoport átvonult Baraboi községből jövet Briceva városra, ahol véreskezű elkövetők őket és egyiküket, Alexandru Damiant, aki nyolc gyermekje, a lakosság Leiba Tandler községi bíró vezetésével, megölte.
A beszédnek itt következő néhány sorát a cenzura törölte.
Hangok: Szégyen! Szégyen!
Mihalache: És mit tett a kormány?
Goga: A többi paraszt elkínözva érkezett Cernautira.
Hangok a nemzeti parasztpárt padosraiból: Mit tett a kormány?
Titeanu belügyi államtitkár: Azonnal megmondom, hogy mit tett a kormány.
Goga: Ezek a paraszok eljöttek a cernauti

gyűlésre és körülvettük őket, én és Cuza professzor is az összes vezetőket és megkértük őket, hogy ne szóljanak senkinek semmit. Hogy ne szóljanak senkinek egy szót sem, mert féltünk attól a borzalomtól, ami történhetett volna, ha a százezer ember megtudja, hogy Bricevában Leiba Tander és az egész város... (Néhány sor itt újra cenzurázva van. Szerk.)

— Nem mondott senki egy szót sem, nem mondtunk semmit.

Goga bosszút ígér

Hangok a nemzeti keresztény párt padosraiból: Mindannyian szabadlábban vannak!

Goga: A valóság az, hogy Alexandru Damian halott, halott szegényszemre. És akkor egyes aljasok erőszakról beszélnek nekem? Egyetlen ujmozdulat elegendő lett volna a cernauti fensiklon és lehet, hogy ebből a várossal kő kövön nem maradt volna. De nem tettem, tiszteltem a polgári érzésből, a felelősségteljes ember tudatából, aki csendet akar ebben az országban. Kik tehát azok, akik tintájukkal állandóan megmérgezik a román lelket? Tudják, hogy kik!

— En hiszek a lélek halhatatlanságában. Alexandru Demian barátunk most valahol van, ahonnan reánk néz, amikor felidézük emlékét és 8 árva maradt gyermekét. És jegyezzék meg jól:

Alexandru Damian meg fogjuk bosszulni. (Élénk taps a nemzeti keresztény párt padosraiban, közbekiáltások a nemzeti parasztpárt padjaiban.)

Aurel Dobrescu: A kormánynak nincs semmi mondanivalója. Majd válaszolni fog Titeanu államtitkár ur és majd megállapítja az igazságot. En azonban azt állítom, hogy ez az igazság és ezt megmutatom a nyilvánosság előtt, hogy itélje meg az ország és a külföld egyaránt, hadd lássa a román néplelket és lássa, hogy hol van a provokációk eredete ebben az országban.

Eddig tart Goga beszédének a bricevai 4—5 hónappal ezelőtti történet eseményekkel kapcsolatos része. Mindenesetre különös dolog, hogy milyen nagylelkűséggel tartotta titokban Goga a bricevai eseményeket közel egy fél éven keresztül. Mindmáig parlamenti in-

Magtár, saját termés Stefan N. Boiadjieff

A Balkán félsziget legrégebb háza Bucuresti I., 42 Str. Carol 42 (posta mellett) bejelenti nagybecsű vevőkörének mindenfajta:

főzelék-, hüvelyes-, virágmagvak,

valamint bármilyen gazdasághoz szükséges szerszámok megérkezését. Ingyen katalogust sziveskedjenek kérni. Rovarirtó szerek.

Hangok a nemzeti parasztpárti padosraiból: Rosszul tettek.

A cenzura közbelép
Goga: Közzétettük a hírt a lapokban, a cenzura törölte. Eljöttünk a minisztériumba és amennyire tudom, letartóztattak 17 embert, mert az igazságot megállapították. Harmadnapon eltemették Alexandru Damiant és három kilométernyire onnan, Baraboi községből, 10 ezer paraszt kaszákkal igyekezett oda. Beszarabiai és moldvai képviselőket küldtem, hogy beszéljenek velük, kérjék meg őket, hogy ne csináljanak semmit, ne mozduljanak, hanem térjenek vissza csendben otthonaikba. Miniszter urak, nem tudom, hogy később mi történt ezekkel az emberekkel, azt hiszem, hogy egyeseknek közülük sikerült kibujniuk és kiszabadultak a börtönből.

biai Briceva városában, amely többségben zsidó lakosságú.

A hatóságok nem tették meg kellő időben a szükséges intézkedéseket. A lakosságnak védekeznie kellett, tehát az első megállapítás: a provokálás a kékingesek részéről történt. Egyébként is a kékingesek jöttek Bricevára, nem pedig a bricevai lakosok mentek azokba a falvakba, ahol Cuza rohamosztagosai laknak.

Hogyan halt meg Damian

A támadás során összeütközések történtek. Ez természetes is volt.

Egy rombolással fenyegetett kisváros jogos önvédelembe került.

Goga azt állítja, hogy egy párthívet megölték. Lehetséges. És nagyon sajnálatos, hogy olyan nyilvános igazságokat követnek el, amelyek emberi életet követelnek. Nem igaz azonban, hogy a bricevai lakosok profanizáltak volna a halottat. A zsidó vallás szabályai a halottakra vonatkozóan annyira szigorúak, hogy ez a dolog teljes mértékben érthetetlen. **Hogy Goga ilyen eszközöket használ — még sajnálatosabb.**

De létezik még egy eset. És lehet, hogy a legfontosabb. Az anket során a város vezetői közül néhányat letartóztattak.

A törvényszék itélkezett a letartóztatottak felett és szabadlábra helyezte őket.

Az igazságszolgáltatás tehát megállapította, hogy nem a bricevai lakosok felelősek ezért a szerencsétlen véletlenért.

A kormánynak azonban kötelessége, hogy a közvélemény tisztességes módon felvilágosítsa. A nemzeti keresztény párt igaztalan a legkomolyabb következményekkel járhatnak. A kormány, amely a közrendért felelős, köteles megelőzni ezeket a következményeket. A kormány köteles vizsgálatot elrendelni, mely az igazi bűnösök megbüntetésére vezet.

Igy fest az igazság a Dimineata beállításában. A cikkre a Tara Noastra olyan hangnemen válaszol, amely általában jobboldali sajtó hangja és mely egyszerűen lezsidózza, a „zsidó világalom” szószólójává és hivatalosává minősíti a Dimineata. Az eseményről a replikában már csak futólag emlékezik meg Goga barcias hivatalosa.

terpelláció sem hangzott el a kérdésben. A jobboldali sajtóból kicenzurálták, a baloldali sajtó elhallgatta. Mondhatnánk, hogy Romániában még nem fordult elő olyan bűneset, amelyet ilyen sikeresen elhallgattak volna. Am lássuk, hogy mit ír ebben a kérdésben a Dimineata.

Az igazi tények

„Goga csütörtökön a képviselőház elő vitte a bricevai eseményeket. Magától értetődő, hogy Goga egy kitalált mesét mondott el. Goga beállításai annyira valószínűtlenek, hogy nagy bizonytalanságot teremtett. Ismerjük mi is ezt a szomorú esetet, de nem tudtuk közzélni az eseményeket, mert megakadályozott benne a cenzura.

Abban a pillanatban azonban, mihegyt Goga megszegte a fogadalmát, az igazságot skrupulusos módon meg kell állapítani. Nem elfogadható, hogy a nyilvános igazság, amelyet Goga tett minden akadály nélkül, ne cáfoltassék meg azonnal a kormány részéről.

Mi úgy tudjuk, hogy az események a következőképpen történtek:

Egy kékinges csoport a cernauti nemzeti keresztény párti üléstől visszatérve elhatározta, hogy pogromot rendez a beszarab-

Ma, vasárnap a ROYAL-mozgóban:

GRACE MOORE

és Michael Bartlett főszereplésével: „Az ének szárnyán”. A világ első énekesnőjének és a Metropolitan híres tenoristájának diadalmos filmje.
St. Moritz-e felvételek! Pergő cselekmény! Képrázatos rendezés!
VIRRASZTANAK A FEGYVEREK! VIRRASZTANAK A FEGYVEREK!

Hat hét óta éjszakáról-éjszakára betörők fosztogatnak Cluj belvárosában

Gyémántgyűrűvel vágták ki a bodega ablakát a betörők és 70.000 lej értékű árut vittek magukkal. Ket betörőbandát már letartóztatt a rendőrség, a fosztogatások azonban nem szűnhetnek

Cluj, február 29. (Az Uj Kelet tud.) Mintegy hat hét óta a város különböző pontjain vakmerő betörések történnek. Az utolsó hat hében egyetlen olyan éjjel sem volt, amikor a rendőrségnek betörést ne hoztak volna tudomására.

Néhány nappal ezelőtt — mint jelentettük — izgalmas nyomozás után, a rendőrség 8 tagú cigány-betörőbandát tartóztatott le, akik összesen 11 betörést ismertek el, 182.000 lej értékben. Az ellopott tárgyakból mintegy 30.000 lej értékű árut találtak meg a cigányoknál, a többi a 8 családfő — mintegy 50 tagot számláló családja időközben elfogyasztotta, vagy eladta. A letartóztatott cigányok családtagjai egyébként megszöktek Valea Chintăuluiból, lakóhelyükről, úgy hogy a rendőrség ezidél meg nem tudta őket kihallgatni. A 11 elismert betörés rekonstrukciójára ma és holnap kerül sor.

Az elfogott cigánybandával azonban még távolról sem derítte ki a rendőrség az összes betörések tetteseit.

Tegnap egy Krémer József nevű katonát tartóztattak le, Balla János nevű munkanélkülivel együtt, akik bevallották, hogy ők törték be a Cărămidarilor ucca 22 szám alatti Salamon-féle rezgárba, ahonnan 40.000 lej

értékű árut vittek el. Krémert a hadbírósnak, Ballát az ügyésznek adták át. Hogy a két betörő ügyét valami módon együtt fogják lefárgalni, vagy külön-külön, erre vonatkozólag még nem történt döntés.

Jól megszervezett betörőbanda azonban még mindig működik a városban. Az éjjel az ismeretlen betörők egy Avram Iancu ucca 20 szám alatti Balázs-bodega uccára nyíló ablakát, bemásztak, beütköztek az ajtót, hogy kényelmesen távozhassanak, majd ellopják egy gramofont, 400 darab lemezzel és az összes élelmiszereket és más árucikkeket, amiket az üzletben találtak, mintegy 70.000 lej értékben.

A betörők hihetetlen biztonságban érezhetők magukat, mert a nagymennyiségű áru elcipélése órák munkája mellett, hogy legyen.

A bűnügyi osztály most erőlyes munkát indított be a betörőbanda leleplezésére. Egyelőre azonban a rendőrség még nem is sejti, kik lehetnek a betörők.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETEN

Wagons-Lits // Cook

Az állami osztálysorsjáték főelárusítója
Ügynökségek az egész országban

után is le kell
Ennek a rendelet-
gyigargatóság út
biztosítékok után
ilyen kirovás után
adott be, melyet
járásbíróság.

makat rendelt el a
znügyi minisztérium
bolandó áucikkek
vonatkozó halasz-
pig legyen érvény-
p helyett. Elha a
kiviéleire tilalmat
000 lej értéket meg
ési illetékét 12 és
k meg. Ezen felül
k 18 százalék lesz.
akból való átszá-
árfolyamát fogják
va a 38 százalékos

CSAKIS
eros
ES LEGBITOSABB

SPORT

Ma utolsó rohamra megy a Haggibbor és KAC a török kupak birtokáért

Cluj, február 29. (Az Uj Kelet tud.) A KAC török kupaversenyei ma kerülnek eldöntésre. Délelőtt bonyolítják le a szeniorok négyes csapatmérkőzését a Br. Jósika-kupáért, délután a pontversenyre kiírt junior Jubiláris-serlegversenyt. Clujon ez a szezon második vívóatrakciója, amit egy hét múlva már egy újabb követ: a Haggibbor helyi jellegű gyermek-törversenye.

Közel hét éve folyik a vetélkedés a két serlegért, amelyek most talán véglegesen a Haggibbor, illetve a rendező egyesület birtokába kerülnek. A kiírás szerint ugyanis az a csapat nyeri meg véglegesen a vándordíjat, amelyik három évben egymásután vagy ötször megszakítással szerzi meg annak védelmét. A helyzet most az, hogy a szenior-kupát a Haggibbor kétszer nyerte egymásután, a junior viszont a KAC hódította el sorrendben kétszer. Sajnálatos, hogy az utóbbi években csak a két cluji egyesület állította vívóit sorompóba a törserlegéért, míg a többi számos vidéki sportegyesület csak a kardversenyeket favorizálja. A kard kétségtelen látványosabb, a tör azonban nehezebb. Ez az ok, hogy Erdélyben elterjedtebb a kard, míg a regátban inkább a törvívást kultiválják, de nem utolsósorban a nálunk egyáltalán nem divatos párbajtört (epét). Külön érdekesség: ad a KAC versenyének, hogy a bucaresti vívók is igéretet tettek a részvételre (ez azonban nem jelenti, hogy tényleg meg is jelennek. A főorosziak ugyanis szeretnek élni a hazai környezet, meg zsúri előnyével.)

A szenior-kupát tehát előrelátólag újabból a két nemes ellenfél, a Haggibbor és a KAC állnak ki a plansra. A győztest megjósolni nehéz. A Haggibbor minden erejét latba veti a kupa végleges birtokáért, míg a KAC teljes énnal igyekszik ezt meggátolni. Az összállásokat mindkét részen titkolják, de információink szerint a következő keretek közül fogják a csapatok tagjait kijelölni: Herczeg, Csibi, Rados, Etős, Mózses II és Sámson (Haggibbor), Hintz, Hantos, Szentkereszti, Bartunek, Mező és Mezei (KAC). Tekintettel arra, hogy Herczeg inszakadásban szenvedett és még nem jött helyre, a Haggibbor esélyei érthetően csökkentek, hisz köztudomás, hogy Herczeg az ország egyik legjobb vívója, így is azonban nyílt küzdelem várható.

A Jubiláris-serleg küzdelmében azonban a vidék is képviselve lesz. Oradea és Satu-Mare már neveztek, de a két cluji egyesület párharcába ezuttal is aligha szólhatnak bele. A junior meghátrózás csupán az egyébként kevés izben rendezett országos jellegű szenior-törversenyek első és második helyezetteit zárja ki a küzdelemből, amely tehát ezuttal is igen magas színvonalú ígérkezik. A cluji élgárdából egyedül Herczeg, Csibi, Hintz és Szentkereszti nem indulhatnak tehát ebben a számban, amelynek favoritja a KAC rutinírozottabb és inkább törre specializált gárdája. A Haggibbor mindenesetre betérésre készül, illetve arra, hogy a KAC szériáját megszakítsa. Bár a papírforma a KAC felé írt.

Március 8-án, egy héttel a felnőttek versenye után, a Haggibbor a fiatalokat szólítja a plansra. Az ifjúsági versenyzők ambicionálása végett a versenyen csak 15 éven aluliak indulhatnak. Az első öt helyezett számára három cluji cég, az Arena és Schuster Emil sportárulniüzlet, valamint a Tacamul-Benedek ezüstáruháza értékes tiszteletdíjat, érmeket és plaketteket ajánlottak fel. A gyémántverseny Mózses Jenő termében rendezik meg (Calea Marechal Foch 10, I. em.) délelőtt 11 órai kezdettel.

Venus-Universitatea

Cluj, február 29. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság ma kezdődő tavaszi küzdelmében a megfelelő állapóba hozott cluji sportteppen az Universitatea a bucaresti Venus látja vendégül. A Viktoria csapata ezzel szemben Timisoarára rándul, ahol a Kinzsi együttesének lesz a vendége.

Az Universitatea-Venus találkozó tekintet nélkül az egyes csapatoknak a bajnoki tabellán elfoglalt helyére, nagy küzdelmet ígér. A két együttes között régebbi keleti rivalitás van; Bucarestben a Venus, Clujon az Universitatea szokta a főszerepet játszani. Ezuttal ugyan az Universitatea kissé hátrányban van mai ellenfelével szemben, mint, hogy amíg a Venus egész télen ténnyben volt, addig az egyetemi csapat különösen a pályaedzéseket komolyan csak a héten kezdte meg. Mindazonáltal egyenlő, a régi veszélyes ellenfélnek számít.

A mérkőzésen, amelyet Pálffy aradi bíró vezet és amely délután 3 órakor kezdődik, a csapatok a következő összeállításban játszanak:

Venus: Jordachescu, Sfera-Albu, Barbu-lescu-Eisenbeiser-Jonescu, Dumitrescu-Vaicov III-Septi-Cristoloveanu-Guin.

Universitatea: Sepsi, Borgea-Jancovici, Golub-Gain-David, Naftali-Orza (Pau-nescu)-Szaniszló-Plöesteanu-Baciu.

A mérkőzésen szövetségi ellenőri minőségben dr. Brezeanu őrnagy, a Nemzeti Bajnok-

ság bucaresti bizottságának tagja lesz jelen.

A HAGGIBBOR-KAC Bolohan-kupa mérkőzés a sporttelep mögötti kispályán délután 1 órakor kezdődik. A mérkőzésen a Haggibbor legjobb felállításban játszik.

Városközi birközverseny lesz ma délelőtt 10 órai kezdettel a Husipari Szövetség Anton Pan 12 szám alatti székházában a KMSC és a bucaresti CFR válogatottjal közt. A szünetekben a KMSC ökölvívói bemutatató mérkőzést vívnak.

Vásároljon nyerősorsjegyet

a március 15-1. oszt. húzásra a

Kereskedelmi Hitelbank R. T.

CLUJ, Piata Unirii 20.

Erdély és Bánát legszerencsésebb főelárusítójánál! Minden húzásnál milliók nyereményeket juttat szerencsés vevőink!

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Bécsi tavasz

óriási sikerére való tekintettel, a Magyar Színház igazgatósága úgy döntött, hogy egész héten ezt a darabot tűzi műsorra, hogy alkalma legyen mindenkinek megnézni és meghallgatni e gyönyörű muzsikáját, szellemes librettóját, pazar kiállítás operettet.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Gyimesi vadlír (A romániai Székely Alkalmazottak Társaságának előadásában. Olcsó helyárakkal.)
D. u. 6: Bécsi tavasz. (Másodszor.)
Este 9: Bécsi tavasz. (Harmadszor.) (Harmadszor.)
Hétfő, fél 9: Bécsi tavasz. (Negyedszer. Rendes bérlet 28 sz.)
Kedd fél 9: Bécsi tavasz. (Ötödször.)
Szerda fél 9: Bécsi tavasz. (Hatodszor.)
Csütörtök fél 9: Bécsi tavasz. (Hetedször.)

ROMAN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, március 1-én: Szimfónikus hangverseny. (Nino Rossi zongoraművész.)
Hétfőn, március 2-án: Szimfónikus hangverseny. (Luise Gmeiner zongoraművész-nővel.)
Szerdán, március 4-én: Turandot.
Pénteken, március 6-án: Orfeusz az alvilágban. (Premier.)
Szombaton, március 7-én: (Iskolai matiné): A coziál leány.
Vasárnap, március 8-án (Matiné): Orfeusz az alvilágban.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Vasárnap d. e. 11-kor nagy matiné 2 filmmel: I. Sapho. II. A dübörgő végzet, fősz. Georg O'Brien. Olcsó helyárak.
Ma, vasárnap szenzációs premier! Grace Moore a ma élő legihesebb énekesnő új (II-ik) diadalmos filmjére: Az ének szárnyán. Partnere: Michael Bartlett, a Metropolitan híres tenoristája. Pergő, lüktető csekmény. St. Moritz csodaszép felvételek. Rigoletto. Bohémélet, Troubadour arál. Modern dalok. 1936-os év legkiemelkedőbb filmalkotása. Számozott jegyek elővételben a mozgó irodájában délelőtt 10-től már kaphatók. Uj journal.

EPISON MOZGÓ MŰSORA:

Monumentális filmsoda. A teljes mű egyszerre. Victor Hugo regénye után: Nyomorultak. Harry Baur-ral. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9.
Keddől: 3 film — 3 csoda — 1 helyár: I. Szá nyas titánok. Warner Baxter, Conchi'a Montenegro. II. Biborruhá asszony. Marlene Dietrich. III. Micky Mauss. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

კონცერტი

cukrász eljegyzésekre, esküvőkre és egyéb alkalmakra rendeléseket a legszebb kivitelben jutányosan készít Adler. Str. Gen. Neulcea 4. (Az ABC-vel szemben).

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, március 1.

Bucaresti. 10.10: Karének. 11.40: Dinicu-zenekar. 18.15: Jazz. 20.55: Roman B. énekel. 21.45: A rádiózenekar tarka estje.

Budapest. 9.30: Hírek. 13.45: Hanglemezek. 15.50: A Mária Terézia honvédegyetemen zenekara. 17: Szalonzene. 18.20: Cigányzene. 0.5: hírek.

Bécs. 11.45: Szimfónikusok.
Belgrád. 16: Népdalok. 23: Vendéglozi zene.
Brüsszel. 19: Meyerbeer: Az afrikai nő, lemezek. 21: Könyvü zene. 23.10: Jazz.

Droitwich. 17.11: VIII. Edward király rádióbeszede. 18.30: Hangverseny.

Kalundborg. 21.35: Hangszeregyüttes.
Milánó. 22.10: Dell Agnola zongoraművész játéka.

Oslo. 18.25: Selin brácsaművész játéka. — 19.30: Szórakoztató műsor.

Párizs. 21.30: Bizet: Carmen, opera.
Poste Parisien. 20.45: Dallemezek. 20.50: Ver aine dalok.

Prága. 20: A filharmonikusok hangversenye. 22.30: Szalonzene.

Regional. 17.30: Balalajka dalokkal. 19.45: Szórakoztató zene, baritonadalokkal. 22.20: Rádiózenekar.

Riga. 17: Orgonaverseny. 21: Csajkovszkij: Glas capriccio.

Róma. 17: Szimfónikus hangverseny.
Stockholm. 21.10: Gitárszólo. 22: Hangverseny.

Toulouse. 19.40: Operaáriák. 24: Jazz.
Varsó. 17: Szalonzene.

Zágráb. 18.30: Mandolin. 22.15: Harmonika és gitár est.

Hétfő, március 2.

Bucaresti. 17.15: Rádiózenekar. 19.15: Szeremi dalok lemezek. 20.30: Schrammel zene. 21.05: Strinescu Constantin énekel. — 21.30: Hírek. 21.45: A zenebarátok négyese. 22.20: Vendéglozi zene.

Budapest. 6.45: Torna u'ána hanglemezek. 10: Hírek. 13: Állástalan zenészek szimfónikus zenekara. 17: Cigányzene. 19.40: Filharmoniai Társaság hangversenye. 21.50: Időjárásjelentés, utána magyar nép- és műdalok. 23.25: Jazz. 05: Hírek.

Bécs. 16.55: Mezzoszopránadalok. 22.10: Rádiózenekar.

Belgrád. 20: Opera.
Brünn. 21.45: Haydn: Hegedű- és cselőkeltős.

Droitwich. 19.30: Mendelssohn művek orgonán.

Kalundborg. 21.10: Rádiózenekar.
Ljubljana. 21: Két Mozart négyes.
Milánó. 20.35: Szimfónikus hangverseny.

Oslo. 18.25: Szaxofonszólo.
Párizs. 17.30: Orgonaszólo.

Konvokatorok, a legmodernebb kivitelben a legdivatosabb színekben, nagyon olcsó kaphatók a Str. Fantanel 15 szám alatti szaxofonműhelyben.

APRÓ BIRDÉTESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vasagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százaék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredményel közvetít a széleskörű összekötéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

Milliósz hozománnyal keres szombattartó férjet egy intelligens, javakorabeli, szép ösvégyszony. Házasságközvetítő kizárva. Ajánlatokat „Független” jellegre a kiadóba.

Stancikat, matricákat bármely cikk gyártásához, továbbá gyári berendezéseket készit és javit „Ancora” stancni, matrica és bakielit ipar, Cluj, Str. Goldis (v. Tunarilor) 4.

Fűszereseknél jól bevezetett ügyrűkség évállal képviseléseket. Leveleket „Aglis munkakerő” jellegre.

Románul, németül tudó gép- és gyorsírásban jártas megfelelő gyakorlatiallat bíró irodakiszasszony alkalmazást nyerhet. Fizetés megegyezés szerint. Cim a kiadóban.

Intelligens, független, szerényigényű, erkölcös zsidó nő családágként otthon találhat. Munkaköre: felügyelet 2 kis árvaleánykára, háztartás (főzéssel) cseléd mellett. Részletes ajánlatok dr. Hauslich Targu-Muresra küldök.

Cur Salom parcella. A jegyzésű eladó. Erdéklődni lehet: Grün Sándor, Timisoara IV., Str. Dimitrie Sturdza 58.

Mindenes, perfekt zsidó szakácsnő felvezek március 1-re. Cim a kiadóban.

Keresek 1 szvetterkötőgépet 10/80, 1 szvetterrendlőgépet és 1 drb 58 águ, villanyra berendezett spulnizőgépet. Schwartz, Valea lui Mihai.

Tanárjelölt, beszél németül, franciául, keres tanítványt. Vajna, Avram Iancu 26.

Jó családból való leányt, aki fűszerüzletben és háztartásban segédkezne, felveszek Bergfeld, Cluj, Str. Anton Pan 17.

Eladó pianinó, Cluj, Xenopol 4 szám alatt. Szakértőkkel igazolt prima gyártmány, új állapotban.

Keresek megvételre jó karban levő zongorát. Cimeket a kiadóba kérek.

Purimi disztortákat, teasüteményeket, migonokat a legszebb kivitelben, a legjutányosabb árban Adler cukrász készit. Str. Gen. Neulcea 4, ABC-vel szemben.

2 dunam Cur Salom parcella eladó, Dávid Dezső, Odorheiu.

22 éves, intelligens, zenekonzervatóriumes végzet: zsidó urileány elhelyezkedést keres (esetleg titkárnőnek). Önálló levelező és gépirró a román, német, francia, angol, orosz és olasz nyelvet tökéletesen bírja. Szíves megkereséseket a Moskovits & Comp. ügyvezető továbbit.

Fiatal leány kintőben főz, délelőtti alkalmazást keres zsidó ur családnál. Megkeresések az Uj Kelet kiadóhivatalába „Kintő munkakerő” címen.

Vannék hálózati rádió készpénzért. Válasszokat „Rádió” jellegre a kiadóba kérek.

Gyapjúkasmirlobogókat gyárt különböző méretben a Fabrica de Basmale Schul, Cluj, Str. Calugăreilor 11-a. Színeink garantáltan moshatók és színartók, melyek nem összevarrottak, hanem egy darabban gyártottak.

Uzemben levő keményítőgyár vidéki városban társat keres 25 000 lejrel. M.gas renabilitás, tökéletes. Erdéklődéseket „Keményítőgyár” jellegre a kiadóba.

Helybeli vállalat keres főfigyalkornokot azonnalra. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegre a kiadóba.

Korn borbélytem, Calea Regele Ferdinand 63. (neológ templommal szemben) rendkívül olcsó árakon végez raziolozást, borotválást, hajnyírást. Kéri a zsidó közönség szíves pártfogását.

AZ E W

HIVAT

Az ass

A történelem láthatjuk, hogy gyás, a nemzeti akarata volt, nek tűzében a z és ereje.

A legeldugott az akaratot, ezt lét törhetetlen t ápoita a romba nek. A chaszid a ló fasizmussal sz álmát.

Ez a hit, ez a lölet üldöző had örök harcban és zsidó lelkeben a

Ki hitte volna „Altes Rosenbad meretlen ember

fogják alapítani hogy ebből véres dik évebe lépe gyűlölet, a zsvhi meti el a zsidó e magánélet szüve

Hát mi vagyú ró fűszálak a so

Minden vihar nyebben és legh zink az elmult e nikin, Petljura és dalizmusa néz el látjuk, csak akko fogni azt a heró zsidó néplek ne hitéért vivott, a év szenvedéseibe mind a mai nap pontján táncol a té, nagy építő ni azt, ami szá és remény volt.

Mily nagy m küzdelemben. M lyosabb életvisz megal, amelyet a szükségyszerűsége ma és amely a zsidó ifjuság leg építés, Cion me

A zsidó megú munka az ország atalan, dinamikus és nagyobb töme és egyre több erő hon felépítésének remteni, erős annyira magunk zedeknek, dolgo közösség megvár feladat, oly fele csak nagy erő idealizmust követ

A zsidó nép u ményein át, a sz lata oly sok min pünk életében, k ket alakított át ban változatlan a hagyomány tis rásokból kikristá tradició, ez a ku ábrahám erkölcs színaji kinyilatko tanításaival folyó dő nép évezrede

a mai zsidó tene hajtóereje, a kapo tat a jövővel és a maga szulvos fe Ebben a feladatb és eszméiség, na

AZ ERDÉLYI

WIZO

A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Az asszony a zsidó történelemben

Irta: WERTHEIMER SAMUNÉ

A történelem évezredek távlatát nézve, láthatjuk, hogy a Cionba való visszavágyás, a nemzeti élet tapraállításának hite és akarata volt századokon át, a szenvedések tüzeiben a zsidó néplelek éltető forrása és ereje.

A legedugottabb rejtekekben óvták ezt az akaratot, ezt a vágyat, mely a nemzeti lét törhetetlen tudata volt. Törhetetlen hit ápolta a rombadőlt multat — a jövődönök. A chaszid zsidó romantikus, szárnyaló fasizmussal szötte a messiási megváltás álmát.

Ez a hit, ez az álom egyfelől — a gyűlölet üldözött hadjáratai másfelől állottak örök harcban és küzdelemben a hányódó zsidó lelkeben a századok során.

Ki hitte volna, hogy amikor a müncheni „Altes Rosenbad“ vendégfogadóban tíz ismeretlen ember elhatározta, hogy meg fogják alapítani a Harmadik Birodalmat, hogy ebből véres valóság lesz? Ma negyedik évébe lépett a hitlerista uralom. A gyűlölet, a tévhitek tengere, mint láva temeti el a zsidó egzisztenciák ezreit. A zsidó magánélet szuverenitása romokban hever.

Hát mi vagyunk mi a nagy világon, apró fűszálak a sok terebélyes fűgy között? Minden vihar bennünket ér el legkönnyebben és leghamarabb. S ha visszanezünk az elmúlt évtizedekbe, Wrangel, Denikin, Petljura és a többi programhős van dalizmusa néz elő a multból. S ha mindezt látjuk, csak akkor tudjuk mélységében felfogni azt a heroikus küzdelmet, amelyet a zsidó néplelek nemzeti létének tudatáért, hitéért vívott, azt az erőt, amelyet 2000 év szenvedéseiben is meg tudott őrizni, mind a mai napig és ma, amikor csuespontján táncol a gyűlölet, — hatalmas tetté, nagy építő akarattal tudta kovácsolni azt, ami századokon át álom, hit, vágy és remény volt.

Mily nagy morális erő rejlik ebben a küzdelemben. Morális erő, amely a legsúlyosabb életviszonyok között érelődött meg, amelyet a létfenntartás ösztönös és szákszerűsége fejlesztett azzá, ami ma és amely a mi időnkben a zsidó nép és zsidó ifjúság legjobbjait állítja az ország építés, Cion megváltásának szolgálatába.

A zsidó megújulás, a zsidó harc és a munka az ország felépítéséért feltartóztatatlan, dinamikus erő, mely mind nagyobb és nagyobb tömegeket koncentrált magába és egyre több erőt mozgósít a nemzeti otthon felépítésének művébe. Új világot teremteni, erős pilléreket építeni — nem annyira magunknak, mint a jövődönemzedéknek, dolgozni a legmagasabb célért, a közösség megváltásáért, — oly hatalmas feladat, oly felemelő küldetés, mely nemcsak nagy erőt és tudást, hanem nagy idealizmust követel elsősorban.

A zsidó nép utja a világtörténelem eseményein át, a szenvedések végtelen láncolata oly sok mindent változtatott meg népünk életében, külső és belső körülményeket alakított át gyökerestől, — egy szomorú változattal maradt. Az eszme, a tan, a hagyomány tisztelete, az évezredek forrásból kikristályosodott kultúra. Ez a tradíció, ez a kultúra ez a tan, — mely ábrahám erkölcsi világával kezdődik, a szinaji kinyilatkoztatással és a próféták tanításaival folytatódik és átvonul a zsidó nép évezredek szellemi fejlődésén, — a mai zsidó reneszánsznak is egyik nagy hajtóereje, a kapocs, mely összeköti a multat a jövővel és a kettő között áll a jelen, a maga súlyos feladataival.

Ebben a feladatban, nép új életének felépítésében, melynek forrása az ősi kultúra és eszmeiség, nagy küldetés jutott a zsi-

dó asszonynak osztályrészeül. Az amit a zsidó nő ma az ország felépítésében végez és amit végeznie kell, nem új a mi történelmünkben. A felszabadulás művében mindig jelentős szerep jutott a zsidó nőnek. Az egyiptomi iga alól való felszabadulás is nagyrészt emelkedett szellemű és bátor zsidó nők közreműködésének tulajdonítják. De nemcsak a bibliai, hanem a későbbi történelmi időkben is fontos szerepet kell beütnie a zsidó nőnek. Ha nem aktív részese a történelem alakításának, a családban végez el minden feladatot, hogy férje szellemi munkájának élhessen. Erős és szívós teremtés. Bátorítja férjét és fiait. Mögöttük áll a harcokban s ha elcsüggednek, új erőt önt beléjük. De voltak asszonyok, akik nemcsak segítőtársak hanem maguk is tettek megváltóit voltak. Vezérei a népnek: Mirjam, Debora,

Judit, Beruria, — mind hősei a zsidó történelemnek.

Es később: Rasi leányai nagy tudással, rabbi Samuel, a nagy gaon leánya Bagdadban ugyancsak nagy szellemi kapacitásával emelkedik ki kortársai köréből. Rómában Paula de Manzi és Mirjam Schapiro, majd Donna Benvenida, Samuel Abravanel felesége, — akinek háza a kor legjelesebb tudósainak és művészeinek volt oszlopja —, mind a zsidó nő képességeiről nyújtanak ragyogó példákat. De ki tudná felsorolni mindannyiuk nevét. Elég, ha látjuk a történelmi példát, melyből meríthetünk, mely impulzust kell, hogy adjon a ma feladataira a zsidó nőnek.

Es nem elégtétel, hanem lendítő erő kell, hogy legyen annak tudata, hogy a mai történelmi idők is állítottak nagy zsidó nőket a nagy zsidó férfiak mellé a nemzeti megújulás szolgálatában. Uttörő zsidó nőket, dolgozókat és vezetőket, akik hordozói a jövődönök, ők is helyet kapnak a történelem lapjain. Nevük meg lesz örökítve az utókor számára.

A FÖLD

Irta: Kertész Mártonné

Miről is írhatnék én ennek a lapnak a keretében, ha nem arról, ami engem a legjobban foglalkoztat, a „GEULATH HAEREZ“ — a föld megváltása.

A Keren Kajemethről nem igen szoktak előadásokat, mittingeket tartani, mert valljuk be őszintén, eddig kissé elhanyagoltuk ezt a nagy műt, bár fontossága első helyen áll az országépítésben. Ebben a munkában, eddig asszonyok csak nagyon kevesen vettek intenzíven részt, oly kevesen, hogy könnyen fel lehetne sorolni neveiket. Pedig nagyon nagy munka járul reánk Wizo-asszonyokra, elsősorban az, hogy sok-sok asszonyt kapcsoljunk be a Keren Kajemeth munkába, mert nemcsak Tel-Aviv, Haifa, Jeruzsálem, Erec völgye stb. léteznek Erecben, hanem rengeteg kopár megdologozatlan terület, amely megváltásra vár, s amelyet meg kell szerezniük.

Ha foglalkoznánk ezzel a kérdéssel, akkor tudnánk, hogy milyen kevés föld a miénk, hogy az összes föld területünk Erec Jisraelben, — Keren Kajemeth-föld, magánföld, ICA és PICA magántársaság földje, — az arabföldhöz viszonyítva összesen 6 százalékot tesz ki. Bizony, mi asszonyok hibásak vagyunk ebben, mert az egész Keren Kajemeth munkát az ifjúságnak, hogy úgy mondjam, a gyermekeknek engedjük át. Bár ők el is végezték azt, — tulong-tul az erejükhez mérten, — odaadással, lelkesedéssel, szeretettel. De mégis: nekünk Wizo-asszonyoknak is be kell kapcsolódnunk a föld megváltásáért dolgozó munkába.

Gondoljunk Bialik szavaira: „Minden népnek csak annyi ege van a feje fölött, amennyi földje a talpa alatt“. Az ég nemcsak levegőt jelent, meg szabad élettéle óségei, de jelenti a szabad tekintetet, jelenti a jövőt, jelenti a reményt is. Minden népnek csak annyi lehetősége van teremő ereje számára, amennyi föld, a talpa alatt van. Föld nélkül nincs ország, alap nélkül nem lehet még egy kunyhót sem felépíteni, hát még egy országot?!

Szomorú arra gondolni, hogy évente legalább 50.000 ember vándorol ki Erec Jisraelbe, ezek természetesen mind a Keren Kajemeth főirodához fordulnak földért, és a főiroda kénytelen elutasítani őket, dacára, hogy látja és tudja, hogy a vele szemben ámasztott követelések mind jogosak és azokat még sem tudja teljesíteni. Ilyen lehetett Tantalus kintja, aki a forrást maga előtt látta és nem ihatott a vízből, mert a kezeli voltak köztöze. A föld megváltásra vár és nem tudjuk megváltani, mert nincs hozzá módunk.

Ki felelős ezért? Egyek azt mondják, hogy a kormány, mások, hogy az arabok, azt is mondják, hogy a spekulánsok, Pedg nem így van. Csak mi, zsidó nép, vagyunk a felelősök és mi zsidó asszonyok, akik nem tekintettük a földker-

dést elsőrangú kérdésnek, nem volt lelki-ügyünk, nem csináltunk problémát belőle, nem gondoltunk gyermekeink jövőjére. Ma sem elég memento a németországi zsidók sorsa, és a lengyel események talán nem vetnek elég sötét árnyékok életünk útjába? Meddig fogjuk még behunyni szemünket e tények szomorúsága előtt, meddig akarunk tétlenül ülni az eseményekkel szemben?

Ha a kongresszusi határozatot komolyan gondoljuk, hogy ebben az évben 1.000.000 font sterling kell a KKK céljaira felhoznunk, akkor bizony megfizetett erővel kell dolgozunk és nem szabad egy alkalmat sem kihasználatlanul hagyunk. Amit péntek estig nem tudunk elkészíteni, azt szombaton nem évezhetjük.

Mit tehet a Wizo-asszony a Keren Kajemethért? Elsősorban a perselymunkánál támogathatják a Wizo-nők intenzíven a KKK-t. Perselyt helyezhetnek ki, üríthetnek, kontrollmunkát végezhetnek, mert egész máskép hoz az a persely, ami egy felnőtt úr-t ki, De ha csak egyszer három hónapban lekontrollálja és a perselytulajdonossal érintkezésbe lép, akkor is egész más eredményre számíthatunk, mert megértjük a perselytulajdonossal, hogy napi egy lej nem tulságos áldozat senkinek sem, és ha Clujon pld. 1000 persely lenne kihelyezve és azt megfelelően, felbontással együtt kezelnék, akkor az havi 30.000 lej jelentene, amit tulajdonképpen a közönség meg sem értené. És higgyék el, hogy pld. Clujon nem nagy dolog volna a mostani 65 persely helyett 1000 jó perselyt kezelni.

Ezenkívül részt vehetnek a Wizo-asszonyok különböző akciók lefolytatásában (Purim, Chanuka, Chamisa aszar, Anyák napja május 10—11) eesküvívi gyűjtések, aranykönyvi bevezetések és a legujabb, a „SEFER HAYELED“ szolgálatában, ami kimondottan a Wizo-asszonyok munkája kell hogy legyen.

Nagyon sok alkalom kínálkozik, amikor be lehet a gyermekeket a SEFER HAYELED-be vezetni: születésnél, Brith Milánál, születésnapon, bizonyítványosztás után, a középiskolába való felvételi vizsga után, bár-micvánál, beégés után s.b. stb. amikor a gyermekeknek ösömet akarunk szerezni. A gyermekeket bevezetk a SEFER HAYELED-be (Gyermek Aranykönyv), mely a jeruzsálemi főirodába van elhelyezve, ugyanugy, mint a felnőttek Aranykönyve. A bevezetéssel egyidejűleg a gyermek arcképét is a könyvbe ragasztják. A gyermek művészi diplomát kap Jeruzsálemből, mely minden gyermek-szoba díszére való.

Vegyenek részt a Wizo-asszonyok ebben a munkában, hisz érdemes, mer' mit is akar a Keren Kajemeth és mi a célja? Megteremtí azt az alapot, a FÖLDET, amelyen a zsidó

nép újjászülésének folyamata végbe megy, helyre ráépítheti újból azt a bázist, amely nélkül lelki és gazdasági ártétegződése lehetetlen volna.

Földet a földnélküli népnek! Hazát a lelki- leg megkínzott, meghasonlott embereknek. Oly Isteni ajándék ez, amelyért semmiféle áldozat nem lehet drága. Ki kell vennie mindenkinek a részét ebből, aki nemcsak önmagára gondol, hanem kötelességet érez embertársaival szemben is, akikkel — akarva nem akarva — örökké összekapcsolja a sors számtalan elszakíthatatlan fonala. Részt kell vennie benne minden zsidónak és zaidó asszonynak is, akiben él a mindnyájunkra ráneheződő nagy felelősség tudata, amellyel utódainknak, az eljövendő nemzedékek tartozunk, hogy előkészítsük az utat a jelen kietlenségéből, a szebb és sugárzóbb és kiegyensúlyozott jövő felé.

WIZO-HIREK

— A Gherlail Wizo 3-ik gyermekdelutánját Vajda Elekné f. hó 23-án, vasárnap délután rendezte. A házikisasszonyi tisztséget a vendégségben lévő kis unoka, a 4 éves Roth Anni töltötte be. A vezető-össég lelkes munkájának és az anyák mindenkor készséges segítségével köszönhető, hogy néhány s'keres gyermekműsorszámról mindig gondoskodás történik. Roth Jenő, a gyermekek közkedvelt Jenő bácsija, zsidó tárgyú mesét olvasott fel a gyermekeknek, majd Goldstein Baba, mint a legidősebb a kicsinyek között, héberül vezényelve tornáztatta a kicsiket, ezenkívül héber magánzámával és Goldstein Rutival előadott táncduettjével általános tetszést keltett. Fischer Juci és Hirsch Judit verseket szavaltak, utána Fenyvesi Ági és Friedmann Tibi kupléja, majd táncduettjük következett. A tölük már megszokott ügyességgel és kedvességgel nagy sikert értek el. A házikisasszony Roth Anni következett. Egy monológot adott elő, utána egy ismeret operett-szángórázót el a négyéves csöppség, a jelenlevők színni nem akaró taps mellett. A műsor befejező száma Goldstein Ruti jiddis kupléja, igen kedves volt. Ezzel véget értek a telt gyermekdelutánok, reméljük, a nyári rendezvényekkel még fokozottabb sikereket fogunk elérni.

— Satu-Marei Wizo-hírek. A satumarei zsidó közélet kiemelkedő eseménye volt dr. Jordán Viktorné által a Wizo javára, saját lakásán rendezett jelmezes házbál. Ez alkalommal is, mint minden Wizo-rendezvényen szép számú közönség vett részt. A fénys estély 10 órakor vette kezdetét és reggel 7 órakor a legjobb hangulatban ért véget. A megjelent vendégsereg nagyszűrű és mulatságos jelmeze külön látványosság volt, melyek közül a legnagyobb sikert a következő jelmezek váltották ki: Berri Edith (apród), dr. Blum Edéné (elzásti nő), Fejes Zsuzsa (frakk), Friedrich Maca (apacsno), Fried Pista (apacs), Farkas Kálmáné (spanyol nő), Farkas Kálmán (Chaplin), Guth Lajosné (Deborah profétanő), Haupt Jenőné (S'uart Mária), Heimovits Mórné (Dubarry grófnő), Hirschler Klári (Pastilon d'amour), Halász Lili (tél), Jónás Dezsőné (román népviselet), dr. Jeremiás Gyuláné (iskolás leány), dr. Jeremiás Jenőné, Kaufmann Béláné (szobaleány), Kaufmann Béla (szerzetes), Katz Károlyné (gölya), Müller Anci (spanyol nő), Sauer Etelka (angol táncosnő), Rosenfeld Mártonné (Kleopatra), Szenes Imréné (szmokingos férfi), dr. Schwartz Is-vánné (szobaleány), dr. Schwartz Lajos (palesztinai rendőr), Wohl Istvánné (hollandi menyecske), Weiss Lászlóné (porcellánbaba), Weiss Adél (tiroi nő), Wohl István (Maharadzsa). Ezeket kivül még nagyon sok szép, elegáns asszony is leány volt jelen, kik jelmezt nem öltöttek, elegendően estélyi tole-tjeik feltűnését keltettek. A bál a jelmezesek felvonulásával és Fejes Zsuzsa és Steuer Etelka pompás angol táncával kezdődött, s utána a késő reggeli óráig tartó táncmulatság következett, mely mindvégig a legjobb hangulatban tartotta együtt az összes résztvevőket. A bál fáradhatatlan házikisasszonyának, dr. Jordán Viktorné rendezési munkájának eredménye ez a gyönyörű est és a szép erkölcsi és anyagi siker. (R. M.-né)

A diófa árnyéka

Nyár elején harnatos reggelen, amikor még illás fenyek között méltóságosan emelkedik a nap vándorútjára, a zöldséges kis-kertben fiatal leány dolgozik, a ház kis-asszonya. Szoknyája feltűzve, mezitelen lábán elhasznált ócska cipő, hajladoz, imbolyog. Káposztapalántát ültet és egy a gondja, hogy elég messze legyen egymástól a palánta, legyen helye a káposzta fejének, ha megnő.

Az öreg diófán sárga-igó hálálkodik, hogy új napra ébredt, trillái mint ezüst hárfa csodálatosan zengő hurjai ontják a remek tiszta melodiókat. Ragyog a hajnal, a harmat mint ezernyi gyémántsepp, úgy csillog a fákön, leve-en, virágon és fűvön.

Csend van. Még alszik a falu, ember és állat.

Csak a hajnal első hínőkei éberek, a rigó, meg a kisasszony. A rigó a diófát szereti, legtöbbit ott tanyázik. Nem volt hasznára az öreg diófa a zöldséges kertnek. Nagy széles árnyékot vetett rá. Törzsét a gyermekek egész nagy köre álhatta körül, sima törzsét a féltékenyek és úgy hallgatták édes susogását, ha szellő ringatta lombjait. Nem termett alatta semmi. A napos helyre került a hagyma, káposzta, borsó, paradicsom, paprika és ugorika. Szegény sárgarépa és petrezselyem a diófa alá. Napot alig kapott, nem is nőtt meg bizony csak órnávkönyvára.

De kívágni a diófát kinek lett volna szive. Olyan megnyugtatóan és szilárdan állott a kertben, mint az örök valóság. A gazda nagyon szerette a fákat, mintha emberek lennének, soha nem vágott ki egyet sem. Megőregedtek és meghaltak. Mindegyik kedves volt. Az öreg diófa sárgarigó tanyája, gyermekek barátja.

No meg a még öregebb körtefa. Barázdás, érdes, ráncos héjával mint cserzett bőrű öreg pásztor dacolt az idővel és örködött a kert békéjén. Ágait úgy nyújtotta ki, mintha kényelmes stánnyok lennének s a gyermekek sokat laktak rajta. Ő meg túrta, hogy nap-hosszat táncoljanak fölötte. Csak néha, ha megbosszankodott, borzolta fel mégjobban bőjét és mérgében véresre horzsolta a gyermekek lábát. Semmi baj, azért jóbarát volt ő is. Hullatta a gyümölcsöt, mint adást, buza-éréstől szőlőszüretig. Nem volt nemes gyümölcs, a gyermekek vadkörtének hívták. Kicsit fanyar, de kellemes ízű sárgás-piros gyümölcs. Császár körte is volt a kertben a legöregebb. Mire megérett, a hangyák mind megették.

Szilvafák és egy pár almafa is volt a kertben. Minden fának megvolt a maga sajátos sága, minden fát ismerték a gyermekek és szerették őket, mintha a családhoz tartoztak volna. A nagyleány, a kisasszony, is feltelpepedett sokszor a fára a gyermekekkel. A faluban úgy hívták a zsidó földbitokos gyermekeit: kisasszonyok és urfiak. Csak így egyszerűen. A többi földesur gyermekei tekintetes vagy nagyságos mellékcímet kaptak. Ki törődött vele.

Már ébredezett a falu. Kolomp hangja a falu végén jezi a csorda indulását a legelőre. Az udvar is ébred. A gulyás felkelti a szolgálatot a fejés miatt. Borja éhes böge, libák gágogása, csirkék, pulykák zaja élénkíti a reggelt. A kisasszony is kész a palántákkal, kinyújtózza a sok hajadozástól, boldog megelégedettséggel az elvégzett munka után, dalolva hálálkodik, akárcsak a rigó. Az új napért, a ragyogásért, a harmóniáért, az életért. Gondolkozik és becsüli mindezt és boldogan fut új munkára, talán az istállóba, ahol fejnek, talán másfelé, ahol szükség van rá.

Az udvar megélnékül. Szekerek zörögnek, lovakat itatnak, a kocsisok hangos gyűlevél noszogtatják az állatokat. A gazda is régen fent van már. Mindenki dolgozik. Magta ba, pincébe, padlásra lótnak-futnak. Munkásoknak ételment előkészíteni, szerszámokat rendezni. Valami baj mindig akad, szaladni kovácsokhoz, krékgyártóhoz.

A falu népe szereti a szorgalmas családot. Jó ember az ur, pedig zsidó. Nem is tudják, miért mondják így. Jó ember, a atás után, ha behordják a keresztet, nem gereblyézi fel a tarót, legyen a szegénynek mit szednie, buzaszemé. Szalmát is ad minden szegénynek, aki csak kér.

Bezzeg a „nagyságos” ur nem ad semmit, még egy szem buza sem marad a tarlón a szegénynek. Morog is a falu népe, különösen a férfi nép, mert hogy ahány „jány” szolgál ni megy az udvarba, mind fattyuval jön el. Nem nagyon bírják ezt a szegényt, fenyegetőznek is erősen, hogy majd így, meg úgy a nagyságos ur... Aztán mégis csak elhallgatnak. A nagyságos ur vadászni jár. Mindig puska van a vállán. A falu népe közelebb érzi magát a zsidó földesurhoz. Sokszor üldögetnek a ház előtti padkán. Megbeszélnek ügyes-bajos dolgokat, tanácsot is kérnek néha. Hol mer a nép a „nagyságos” ur első ilyesmivel jönni. A nagyságos ur parancsol és

messze jár a nép bajától. Igaz, ő is eljön néha a tapasztalt gazdához tanácsot kérni.

Igy ét a falu nyugodtat. Látszólag. Apró bajok, kicsiny árnyalakok, mintha festő árnyékok festene a vásznon. Kis dolgok, nem életbevágóan fontosak. Hogy a „nagyságos” kisasszony elfordítja a fejét, ha jön az uccán, hogy ne köszönjön a zsidó kisasszonynak. Vagy hogy egy-egy mosdatlan száj zsidózik.

Ki bánta, ki hallotta, ki törődik vele? Szilvafák, almafák, körték és diófák egyformán termettek. Örökös, lovak szántottak, rigók énekeltek. S a föld adta termését. A buza-keletnek aranya csak úgy hullámozt a zsidó földjén is és a szorgalom meghozta gyümölcsét. Mi volt a különbség. Vasárnap ünnepeit a falu népe és szombatban a zsidó ház. Szegény ember soha nem ment ki onnan üres kézzel, bánkódó soha vigasztaló szó nélkül.

Vajon mi is történt. Legszebb nyári reggelen, rémséges döbbenet? Háború. Hogy dobogtak a szívek az ismeretlen szörnyűségtől. Félelem és döbbenet az ismeretlen, de

Estelle M. Sternberger:

Etíopiai asszonyok

Az etíopiaiak ama gyermekszármazottjainak tekintik magukat, akit Sába királynője Salamon királynál tett látogatása után szült. Dacára annak, hogy ebben az afrikai országban a keresztény templom uralkodik, mégis messzemenő sémita rokonság és befolyás észlelhető. Ugy a királynak, mint sok más honfitársának kimondott sémita arcvonásai vannak. Az Addis-Ababai egyház sok olyan szokást tartott meg, melyek állítólag a régi jeruzsálemi tradíciókhoz tartoztak. Az év legfontosabb ünnepét szeptember hónapban tartják meg, körülbelül ugyanakkor, amikor mi a roshásánát, Jomkipur és más ünnepeket ünnepejük. A király neve körülbelül héber, azonban lefordítva „a szentháromság hatamát” jelenti; mikor trónörökös volt, akkor is héber neve volt: Taf-art, kis oroszán.

A mi általunk ismert zsidó fajok ugyszólván egyáltalán nem léteznek Etíopiában. Sok ezer falvas van és kevés yemenita. Igen érdekes volna a falassák bibliját olvasni, melyben Gheez klasszikus nyelvezetét találunk és melyben összehasonlítja az asszonyok fölötti törvényeit azokkal a törvényekkel, melyek jelenleg a fellach-asszonyoknál szokásosak. Itt feltűnő különbségeket találunk a palesztinai tradíciókkal szemben. Örömmel üdvözöljük a falassa-hittörzség történelmének kiadását, ahhoz hasonlít, amelyet Nahum Slouschz írt az északafrikai zsidókról. Az utóbb említett csoportról teit megfigyelések felvilágosítással szolgálnak nekünk az etíopiai falassák és főleg az asszonyok származásáról és fejlődéséről.

Midőn Slouschz első ízben találkozott a tripolisi zsidókkal, szemeket bedűnít-szerűnek és vonásait markánsnak találta. Az asszonyok úgy öltözöttek, mint az arab nők, bő nadrágot viseltek szövettel drapírozva. Szokásaik némileg eltértek a zsidóság főtrözsének szokásaitól. Ez a tény nyomtatott kölcsönzést azon feltevésüknek, hogy a sivatagból jöttek és nem azoknak a zsidóknak a leszármazottjai, akik a Földközi-tenger környékén Jeruzsálemnek a rómaiak által való meghódítása után a mohamedánok nyomán Spanyolország felé elterjedtek. Kézpá csak többnyire kovácsok és aranyművesek voltak, úgy mint az etíopiai falassák.

A tripolisi zsidók egyikét sem nevezzük Cohen vagy Lévynek, vagy pedig más ilyen spanyol vagy olasz származású névvel. Mind ezen körülmények egy olyan történelmi mutató, melynek utjai messze eltérnek az általunk ismert zsidó történelmi útjaitól.

A lybiai sivatagban tett kirándulása alkalmával tisa bőv-kor (áb hó 9-én) a bójnapon egy csoport fehérbe öltözött, sűrű asszonyt talált, akiknek siránkozása vadnak és barbárnak tűnt neki.

A lybiai sivatag bensejében érintkezésbe került egy zsidó törzssel, amely eredetét egy Fonana nevű zsidó hercegtől vezette le. Ezek az emberek barlanglakók voltak. A vidéken látott o'ajfák, fűgefák és pálmák, de házakat sehol sem. Az emberek a föld alatt laktak.

Ezen törzs asszonyai nagyobb szabadságot élveztek, mint az afrikai tengerparti törzseké. Nem kellett arcaikat elfátyolozniok. A barlangi élet rem befolyásolta szép megjelenésüket, mint ahogyan kutatóink mondja. Zsinagóga is volt ebben a barlang-kolóniában, egy nyitott udvarral körülvett nyílásban. Tetejét földszinre festették, hogy az idegenek előtt, akik az udvarba beláthattak, ne árulják el valódi hivatását. Ezt a zsinagógát 700, 800 évvel ezelőtt építették.

Üszönősen megérezett fájdalomtól. Mintha megérezték volna, hogy talán soha nem lesz többé olyan békés és boldog nyári hajnal, amikor a legnagyobb gond az, hogy milyen messze legyen egymástól a káposzta palánta. Hogy hely legyen a fejnek, ha megnő. Szegény zsidó kisasszony, aki azóta már meg is öszülhet, mintha a háború csak azért lett volna, hogy összetörjék a te világot. Hogy kitalálják a nagy bölcsességet, hogy neked, apádnak, testvérednek, rokonodnak és fajtádnak nincs helye a világon. Fuss, menj amerre látsz, de hova, ki vár téged? Téged és a te fajtádat.

Pedig a nyári hajnal most is olyan szép, aranyka-ász csak úgy hullámozik a földön. A régi barátok, diófák, körték nem hűtlenekek hozzád, nem változtak meg... Megváltozott az ember. Gonosz indulatok rabja lett az ember és ádáz ellenségét csak a védtelenben látja. Hiába minden. Hiába munka, szorgalom, jószág. Az induliok prizmáján keresztül csak látja meg, amit akar.

El-el az emberektől. Messze földre, napkeletre. Harmatos reggelen ültetni, dalolni. Feladni. Csak ültetni és hálálkodik, szépségért, harmóniáért, az életért.

Weinberger Nándorné

KARCOLATOK

*

A TEMETŐ

Lassan kapaszkodunk a sáros, csuszos Feleki-tetőn. Torrára megyünk új csoportját megalakítani a Wizónak. Új munkahely a Wizo számára, új erő bekapcsolódása... Amire oly nagy szükség van ma, a legnagyobb szükség és a legnagyobb feladatok idején.

Igy beszélgetünk. Multról, jelenről, jövőről. Galutról, Ereclről...

S amit kinézünk a gépkocsi ablakán: egyik oldalon parasztok dolgoznak békésen földjeiken, másik oldalon — a zsidó temető.

S egy pillanatra úgy érzem, mintha a két oldal egymásra nézne és vitába szállna. A kövek beszélni kezdenek. Megszólalnak — és védő szavakat öntenek magukból — értünk. Értünk, akik még nem pihenünk; akik még élünk és szenvedünk a gyűlölködés, a rágalom és gyanúsítás tövises világában.

Ősök, apák, anyák szólnak: Hogy nem igaz! Hamis a sok vád és eskü, amit fejünkre írtok...

S mintha a másik oldalon egy pillanatra megállnának a dolgozó kezek s figyelnének. „Közöttünk nincs vita halott zsidók. Mások hozzák a mérget és hintik el közénk...”

Egy pillanatra, a képzelet riadásában megállunk. A temető csöndes. Némán állnak egymás mellett a kövek. Büszke, magasra törő márványkolosszusok állnak sorfalat a régi temetőben. Gazdag sírmelekek. Régi, letűnt idők köbe rögzítései. S mondom, nézzétek, mennyi sok szép sírkövek volt régen, mennyivel díszesebbek ezek, mint...

Továbbdöcögünk. Az új temetőhöz érünk. Csak itt-ott emelkedik ki egy-egy márványoszlop, egy-egy művészibb emlékmű. Annál több az egyszerű terméskő.

Ha mi nem tanuskodnánk élettünkéről, sorsunkról, a galuti valóságáról, tanuskodnánk a sírok. Itt nics vita, itt nics érvelés. A temető döbbenetes tükre a gyermekek és testvérek sorsának, helyzetének...

Régi és új temető. Régi idők és új idők.

AZ ASSZONY

Nem ismerem a hölgyet, aki asszonyi bűnökről ír cikket egy helyi lapban, de ha valaki elolvassa azokat, azt hiheti, hogy az asszony a legborzalmasabb lény a világnak.

Lélektanilag talán érthető, hisz a cikkíró maga is beismeri egyik írásában, hogy az irigység annyira vérebén volt már gyermekkorában is, hogy egy jobbaöltözött kislány kötőjét tintával volt képes leönteni.

Gyarló vagyunk mi mindannyian emberek, bűnökkel és gyengeségekkel tel. De tagadom, hogy mi nők több hibával rendelkezünk, mint a férfiak. A kicsinyesség tényleg egyik kirívó hibánk. De ugyanakkor a lapnak a másik oldalán, amelyben a cikkíró a legkiméletlenebb kritikával sújtja az asszonyi nemet, — rövid tudósítás arról számol be, hogy Anglia különböző üzemeiben 5.600.000 nő dolgozik. Őt és félmillió dolgozó nő. Nem hinném, hogy az angoloknak kedvük volna alkalmazni fontos munkáigakban ennyi nő, ha azokban a feceségek és pletykán kívül — ahogy cikkíró állítja — nem volnának más képességek.

Különösnek tartom, hogy ma, amikor egyre szélesebb területeket hódít meg a női alapot, szorgalom és kitartás, akadjon valaki s a női társadalomnak tulajdonítson olyan vonásokat, amelyek legfeljebb a mai nőknek kisebbik részére vonatkozhatnak.

Én büszke vagyok asszonytársaimra. Ha, mi asszonyok, akarunk valamit — s a lényeg az, hogy jól akarjunk —, nagyon sok esetben többet vagyunk képesek elérni, mint a férfiak. Mi nem politizálunk és így nem forgácsoljuk el erőnket százfélé. Ez a mi értékünk és ez a titka annak, hogy abban a munkakörben, amit vállalunk, sikert érünk el.

Salamon Jakabné

HI

— Maniu Sch... közlése szerint... ahol találkozni... rai és Hodza... terelnőkkel. Man... tartamu lesz és... Tardieu keresi... dereráció egyik...

— Pusztító tűz... vegyi raktárban... alexandria kikötő... raktárban tűz... egymillió frank k... kálátok közben 1... áramló gáz 339 c... Valamennyit orvos... ugy hogy veszélye...

— Vaida Sám... restiből jelentik... tegnap este 11.54... A pályaudvaron... zető fogadták. M... párt további pro... zése tárgyában. V... zik, ahol megyei... velt részt. A Cu... volt minisztereln... lenik meg a kirá...

— Akinek gyák... ködése renyhá, má... gült, nyelve fehér... pant, anatók a te... keserűviz csakhar... tét, rendbehozza... vérkeringését, és... zeti bizonyítványok... hószef víz biztos... kezében — kivá... állandó használat...

— A cluji egy... vezetőjeként, prof... lenyene a SENL... lenítő toalet szá... jui Medical" 933... ugy férfilelt, m... zéret nem maró... toaletszappan... ellen. Főlölesges... különböző járvá... lyek különösen s... nek a legjobban... lemesen illatosít... fertőtlenítő toale... fertőzések ellen... za, skarlát, difte... betegségek ellen... László) szappan...

Z. Ros... kalap... hazérkezett

— Werner Sc... ból jelentik: We... lyesebb nemzeti... gyon érdekes J... ridgei egyetemi... zett nyilt levele... Sombartot és az... tendővel ezelt... barát volt. A... idezi Werner... megjelent és az... ben a ma horo... ket mondja: „E... és a zsidók el... rolnak Paleszt... nem szabad... leggazdagabb... rainkat, amint... tént, amikor a... Jól tudjuk, ho... szággal és Por... üldözték a zsidó... sem szabad ar... Palesztinába... gei egyetemi t... zó írását, hogy... vel ezeltől még... nyugati zsidók... lépjenek le.

PLATOK

HIREK

Maniu Schuschnigghoz és Tardieuhoz utazik. Bucurestiből jelentik: A Zorile közlése szerint Maniu ma utazik Bécsbe, ahol találkozni fog Schuschniggh kancellárral és Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnökkel.

Pusztító tűz az alexandriai kikötő egyik vegyi raktárában. Alexandriából jelentik: Az alexandriai kikötőben az Imperial Chemic gyár raktárában tűz ütött ki, amely több mint egymillió frank kárt okozott.

Vaida Sándor Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Vaida Voevod Sándor tegnap este 11.54-kor a fővárosba érkezett. A pályaudvaron a Frontul Romunes vezetői fogadták.

Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhé, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését, és jó közérzetet teremt.

A clujii egyetem bakteriológiai intézet vezetőjének, professor dr. Konrád Dániel véleménye a SENLASLO (Szt. László) fertőtlenítő toalet szappanról (megjelent a „Clujul Medical” 933. márc. számában), hogy épp úgy fertőtlenít, mint a szublimát oldat és azért nem maró hatású, miéért a legjobb toalettszappan, mely megvédi a fertőzések ellen.

Z. Rosi Baumzweig legújabb kalapmodelljeivel hazakereszt. Cluj, Str. Memorandului 1, I.

Werner Sombart változásai. Londonból jelentik: Werner Sombart ma a legerélyesebb nemzeti szocialista író és ezért nagyon érdekes John Henri Clapham cambridgei egyetemi tanárnak a Timeshez intézett nyílt levele, amelyben leleplezi Werner Sombartot és azt írja róla, hogy husz esztendővel ezelőtt még a legnagyobb zsidóbarát volt.

asszonytársaimra. Ha, nek valamit — s a akarjunk — nagyon agyunk képesek elérni nem politizálunk és el erőnket százféléhez a titka annak, akörben, amit vállal.

Élet egy kísérleti csőben

Hallottak-e már arról a kísérletről, amely egy tudományos, mint a nagyközönség körében olyan nagy port vert fel? Egy orosz tanár föltesz egy nyuacsokát a műtőasztalra és felvágja a mellkas vénáját.

Hitler-bajusz osztrák tisztilingeseken. Bécsből jelentik: A legutóbbi időben számos 10 schillinges bankjegy került forgalomba, amelyen a női alak arcára ceruzával Hitler-bajuszt rajzoltak.

Palesztina új főrabbit választ. Jeruzsálemből jelentik: Rövidesen kiírják a Rav Huk elhunytával megüresedett országos főrabbi, nátsi állásra szóló pályázatát.

Héber színház iskolája Tel-Avivban. Jeruzsálemből jelentik: Néhány héttel ezelőtt Tel-Avivban hébernyelvű színházi iskola nyílt meg, amely föladatait tűzte ki, hogy a palesztinai és diaszporabeli héber színház számára fiatal tehetségeket neveljen.

Madgearu és Costachescu királyi kihallgatáson. Bucurestiből jelentik: A Dimineața úgy értesül, hogy Madgearu és Costachescu a jövő héten kihallgatáson jelennek meg a királynál.

Háromszázhetvenhárom új ház épült Tel-Avivban. Tel-Avivból jelentik: A legújabb építkezési statisztika szerint 1936 január 23-án Tel-Avivban 573 új ház épült, amelynek munkálatainak 5303 munkás volt elfoglalva.

Villamos és tűzoltóköcsi sulyos karambolja Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Tegnap este 19.30-kor a 26-os vonalon egy közúti villamosköcsi összeütközött egy tűzoltó autófecskenővel, amely a Filantropia-utról ment vissza állomására.

Március hónap szencziója! ANNE ROSELLE (Gyenge Anna) a newyorki „Metropolitan House” művészjének diszhangversenye hétfőn, március 9-én a Magyar Színházban este 9 órakor

Ismét antiszemita incidensek voltak a lengyel egyetemeken. Varsóból jelentik: Több főiskolában ismét antiszemita incidensek történtek. Leopoldban két sulyos, öt könnyebb sebesülés a verekedések eredménye.

Áprilisban tartja a liberálistájak kongresszusát. Bucurestiből jelentik: A Curentul értesülése szerint a liberális párt áprilisban tartja országos kongresszusát, amelyet egy kiküldött bizottság fog megszervezni.

CONTINENTAL SZÁLLODA BUDAPEST, VII. DOHÁNY-UTCA 45. AZ A HELY, AHOL A JO KÖZÖNSÉG JÖL ERZI MAGÁT! LEGMODERNEBB SZÁLLODAI KENYELEM.

A VIVÓ CLUB-ban vasárnap MA! délután 5 órai tea táncos este: INGYEN TOMBOLAI MA!

Az oradeai Nőse Mizrahi márc. hó 1-én vasárnap d. u. 4 órakor, saját helyiségében (P. Mihai Viteazul 11) teadélután rendez, melyre ezután hívja meg a tagokat és érdeklődőket.

Értesítés. A clujii Rapid autóbussz-tulajdonosok Szindikátusa ezennel tudomására hozza a T. közönségnek, hogy az adminisztráció jömenéleire való tekintettel és a T. közönség érdekében, jövőben, f. év március 1-től a bérletek kizárólag csak egy havi időre adatnak ki.

Nagy szimfonikus hangverseny hétfőn, március 2-án este 9 órakor a Román Operában LUISE GMEINER híres berlini zongoraművésznővel és az Opera zenekarának közreműködésével. Karnagy: Jean Bobescu.

Sulyos nézeteltérések a bolgár kormányban Velceff ezredes halálraítélése miatt. Szófiából jelentik: A bolgár kormány kebelében sulyos nézeteltérések támadtak, amelyek könnyen kormányváltásra vezethetnek.

CONVOCARE. D. n. i. acționarii ai societății „Ravina S. A. Cluj” sunt convocați în adunarea generală ordina ă în ziua de 10 Martie 1936 ora 17 d. m. la sediul societății Cluj, Calea Regele Ferdinand 67.

Ordine de zi: 1. Raport și propunere al consiliului de administrație asupra exercițiului expirat, înaintarea bilanțului și a contului de profit și pierdere încheiate la 31 Decembrie 1935. 2. Raportul consiliului de cenzori, hotărârea asupra beneficiului net. 3. Descărcarea consiliului de administrația și de cenzori. 4. Alegerea 2 membri de direcțiune și 1 cenzor pe 2 ani. 5. Evenuale propuneri. Acțiunile se vor depune la timp conform statutelor la cassa societății Cluj, Calea Regele Ferdinand 67.

CSALÁDI LÁBFÜRDŐ

SZT. RÓKUS LABSÓVAL

Az asszony már alig győzte hallgatni a sok panaszt, férje leeres és rosszkedvű volt, mert egész napi munkája után egyotort ego labaról ang tuota a cipőt lenuzzi. A lányát amoztak a butykök es a tenoressek. Kísna nyugoskódoti fagyos labujjával. Barátnöje tanácsára veit egy csomag vaodi Rókus sot, melyből nenány deaxat meleg vizbe beleszort. Ebben aztattak láuakat vagy 15-20 perag. Mintegy varazsutesre megszuntek a fajasok, lagyasok; az egész család vícám lett. A leany kezzel kiemelte tyukszemét, annyira megpuantak. Férje aznap különösen keaves volt nozza. Azota helenkint ketszer bevezettek a családi labiurdoket a vaodi Rókus sóval; a lehangoitsgok okai megszuntek es aala a Rókus fürdő. z, az egyeteres es jövedv ismét a házba kötozött. — Kaphato minden gyogyszer-tárban es drogeriában. — Főlerakot: Rozsnyay, Gyogyszer-tár, Atad, Fiata Aviam Iancu.

UJ KELELET Legújabb hírek

Feltűnő békehangokat ütött meg a Führer Franciaország felé

Ujra a francia-szovjet paktum ellen szónokolt a kancellár. A francia sajtó szkeptikusan fogadja a Führer kijelentéseit. A Paris Midinek adott nyilatkozatában Hitler megtagadja a „Mein Kampf” franciaellenes kitételeit

Berlin, február 29. (Rador.) A DNB kivonatossan közli Hitlernek a Paris Midi számára adott intervjuját, amelyet néhány nappal ezelőtt adott volt, hogy a francia kamara ratifikálta az orosz-francia paktumot.

A Führer többek között a következőket mondotta:

— Tudom, mit gondol ön. Azt akarják mondani, hogy Hitler békekijelentéseket tesz, de vajjon őszintén beszél-e? Ahelyett hogy megkísérelnők az ilyen pszichológiai enigmákat megfejteni, helyesebb lenne apellálni a híres francia logikára. Nem vezetne-e romlásra ugy Franciaországnak, mint Németországnak, ha ez a két ország újból összeütköznek a harcmezőn? Nem logikus-e, hogy hazám részére azt kívánjam, ami még logikusabb, vagyis a békét?

Hitler ezután a Mein Kampf című könyvéről beszélt, amelynek bizonyos pontjai helyreigazítást és felvilágosítást igényelnek. Akkor, amikor ezt írtam — folytatta a Führer — fogságban voltam és a francia csapatok megszállták a Ruhr-t. Ellenlégek voltunk és ez magyarázza meg minden soromat. Ma azonban, már nincs semmi komoly ok konfliktusra a két ország között. Azt akarják, hogy javítsam ki a könyvemet, mint az író teszi, amikor annak új kiadását készíti elő? De én nem vagyok író, én politikus vagyok. Az én korrekturámat külpolitikában viszem keresztül, amely a Franciaországgal való meggyezés alapjára helyezkedett. Ha sikerül megteremtünk a közeledést Németország és Franciaország között, ez méltó korrekturája lesz a Mein Kampf-nak. Az én korrekturámat a történelem nagy könyvében viszem véghez.

Az újságíró ezután szövegét Németország magatartását a francia-szovjet paktummal szemben. A Führer erre így válaszolt:

— Én továbbra is folytatom személyes erőfeszítéseimet a közeledés érdekében, de kétségtelen, hogy ez a szerződés lényege szempontjából több, mint sajnálatos és új helyzetet teremt. Franciaország egy olyan hatalom diplomáciai játékszerévé engedte magát tenni, amely az európai nagy népek között ellentéteket akar létrehozni. Hitler végül az egész német nép nevében újból kijelenti, hogy Franciaország, ha akarja, véget vehet az állítólagos német veszedelmeknek, mert a német nép teljes bizalmat érez vezére iránt, aki vagyis Hitler, barátságot óhajt Franciaországgal.

A jobboldali francia sajtó a francia-szovjet paktumhoz való csatlakozást kér Németországtól

Párizs, február 29. (Rador.) Az összes lapok élénk kommentálják a Paris Midi Hitler-nyilatkozatát és általában szkeptikusak, ha nem is Hitler őszinteségét illetőleg, de azokra a feltételekre nézve, melyek mellett Hitler a francia-német közeledést lehetségesnek tartaná. A lapok hangsúlyozzák, hogy a közeledés csak a béke kollektív szervezése keretében, vagyis a Népszövetség soraiban történhetik meg.

A l'oeuvre így foglalja össze azokat a feltételeket, amelyeket Franciaország vezetői Hitler kijelentéseire válaszként felállítottak:

1. Németország térjen vissza Genfben.

2. A közeledés politikáját a fegyverkezés korlátozása támaszja alá.

3. A középeurópai statusquo feltétlen respektálása.

Csakis e három feltétel elfogadása képezheti az alapját újabb tárgyalásoknak. A jobboldali Le Jour című lap azt írja, hogy Hitlernek egyetlen módja van meggyőzni a franciákat őszinteségéről: csatlakozzék Németország nevében a francia-szovjet kölcsönös segélynyújtási paktumhoz.

A Petit Journal szerint ha Hitler őszinte, miért nem akar belépni a kollektív biztonsági rendszerbe? Németország helye ma is üres Genfben. Annak a barátsági szerződésnek, amit Franciaország megkötött kíván volt ellenségeivel egyetlen más állam ellen sem szabad irányulnia. Ma sokkal inkább, mint valamikor óhajtuk a békét Németországgal. De ennek a békének nem szabad mások ellen irányulnia.

Csehszlovákián keresztül hozzák haza Groszt és csak hamisítás címén vonják felelősségre

BUCURESTI, február 29. A Tempo szerint az igazságügyminisztériumban értekezletet tartottak Grosz kiadatásának kérdésében. Elhatározták, hogy a Csehszlovákia által ajánlott kiadási feltételek mellett fogják Groszt hazaszállítani. Ebben az esetben hamisítás címen fogják Groszt bíróság elé állítani.

Világfilmek koronája:

VIRRASZTANAK A FEGYVEREK

Claude Farrère híres regénye után. Fősz.: ANNABELLA, VICTOR FRANCIEN.

Zsidó interpelláció és miniszteri válasz a lengyel sejmében az antiszemita agitációról és a zsidóság súlyos helyzetéről

Rubinstein vilnai főrabbi vádbeszéde a lengyel iskolákban uralkodó mérgezett atmoszféra és a kormány iskolaellenesnek minősítette az antiszemita agitációt. A lengyel kormány támogatja a zsidó kivándorlást Palesztinába

Varsó, február 29. A lengyel sejm közoktatási-költségvetési vitája során Rubinstein vilnai főrabbi, a zsidó parlamenti klub tagja, rámutatott azokra a sérelmekre, amelyek a zsidóságot érik a közoktatás terén.

— Tíz éve folyik — mondotta a zsidó képviselő — az alkotmányos rezsim ujjaépiése, egy nemzedék viszont már az új rendszer alatt hagyta el az iskola padjait. Mit gyűlölsz az az iskolák padjait. Mit gyűlölsz az az iskolák padjait? A nép lelke Globinsky ur kezében van (Globinsky az antiszemita nemzeti demokraták vezére). Mi javíthat a rendőrség és a bíróság, ha az ifjúságnak, mely elhagyja az iskolákat, nem egészséges a lelke? Az iskolákban egyenesen arra ösztönzik a gyermekeket, hogy zsidókra támadjanak. Egy városban iskolások

gyermekük támadták meg a zsidó járókelőket és egynek kiverték a szemét. Egy másik helységben a keresztény fiúk egy zsidó iskolásuknak koponyáját verék be kövel, úgy hogy a helyszínen nyomban meghalt. Hogy mi van az egyetemeken, azt itt mindenki tudja. Mit tesz a kormány, hogy az iskolákat megszabadítsa ettől a mérgeztől? Sajnos, a lengyel társadalom egy része is azon sötét erők karmái között van, amelyek a mi nyugati szomszédunknál uralkodnak. Onnan indul ki a propaganda a lengyel vágtatás titlalomra is, Rubinstein főrabbi végül kijelentette, hogy a kormány egyáltalában nem törődik a zsidó iskolák sorsával.

Szwyentoslawski közoktatásiügyi miniszter a vitára adott általános válaszában nem

reflektált a zsidó képviselő kérdéseire.

A kül- és belügyminisztérium költségvetésének vitája során Raczkiewicz belügyminiszter kijelentette, hogy a kormány egyaránt hadat üzen a bolsevizmusnak és az antiszemita nemzeti demokráciának. A miniszter megállapította, hogy a nemzeti demokraták veszedelmes antiszemita kilengései tulajdonképpen az állam ellen irányulnak. A zsidóellenes igazságok számos halálos áldozatot követettek nemcsak a nemzeti demokraták által felheccelt lakosság, hanem a rendfenntartó közegek köréből is. A nemzeti demokrácia pártjának tudnia kellene, hogy erőszakkal egy lépéssel sem jutnak közelebb az nemzeti kisebbség kérdésének megoldásához. De ez a párt erőszakkal keresi a konfliktusokat és azt hiszi, hogy a tömegek antiszemita igazgatóval elérni célját.

A belügyminiszter foglalkozott azokkal az interpellációkkal, amelyek lengyel nemzeti parlamenterek részéről hangzóttak el a lengyel zsidók palesztinai kivándorlása érdekében, melynek kapcsán élesen kritizálta az angol kormányzat szűkebbül bevándorlási politikáját Palesztinában. A miniszter kijelentette, hogy a lengyel kormány előmozdítja a zsidó szervezetek törekvéseit a zsidó kivándorlás fokozására. A kormány kezdeményezéseit azonban nem lehetnek mindig eredményesek, miután a kivándorlási kérdés nemzetközi jelleggel bír.

Teljes bűnbocsánat a lázadó katonáknak

(Elsődolali cikkünk folytatása)

Tokió, február 29. (Rador.) Kashi tábornok 9 órakor a következő manifesztumot intézte a zendülőkhöz rádió keresztül.

Katonák! A császár elrendeli, hogy térjete vissza kaszárnyáitokba. Őszintén csodáljuk bátorságotokat és kitartásotokat tisztjeitek mellett. Ezért szegény nélkül megadhatjuk magatokat. Ha tévedetek mellett kitarítottok, meg lesztek büntetve. Hagyjátok el az általatok elfoglalt épületeket és bocsánatot nyertek. A császár, a nemzet és születek nyugtalanul várják visszatéréseteket.

Ma hivatalosan visszahívták a zendülés összes vezetőit, három kapitányt, öt főhadnagyot és 7 hadnagyot.

Óriási meglepetést kellett, hogy Okada tengernagy megjelent Donto ideiglenes miniszterelnöknél Okada lakásán tartózkodott, amikor a zendülők oda behatoltak, de még volt ideje elrejtőzködni a pincében. Csütörtökön hajnalban sikerült onnan kiszöknie és tegnap délután benyújtotta lemondását a császárnak, aki azt nem fogadta el. Okada továbbra is miniszterelnök marad, Goto még ma átadta neki az ügyek vezetését. Okada ma megjelent a császárnál és kimentette magát az 6 miatta kitört zavargásokért.

Mégis lemond a légügyi alminiszter

Bucuresti, február 29. A Raza jelenti, hogy Caranfil légügyi miniszter lemond és utódjává Sichițu tábornokot, vagy Alimanisteanu költségvetési előadót nevezi ki.

Március 29-én lesz az aradi választás

Bucuresti, február 29. Az aradi közköz képviselőválasztást március 29-re tűzték ki. A nemzeti parasztpárt, a gheorghisták, az Argetolianu-párt, a nemzeti keresztény párt és Totul pentru Tará párt fogják jelölőket állítani, míg a kormány valószínűleg távol tartja magát a választástól.

Az Országos Zsidó Párt Cluj Tagozatának

4tr. Saguna 7. sz. alatti jogvédő irodájában vasárnap, március 1-én déli 1/2-1/2 óra között dr. Lebovits Gyula, hétfőn, március 2-án déli 1/2-1/2 óra között dr. Hermann Dezső tart inspekción

Siessen a szerencse várja!

Megtalálja a

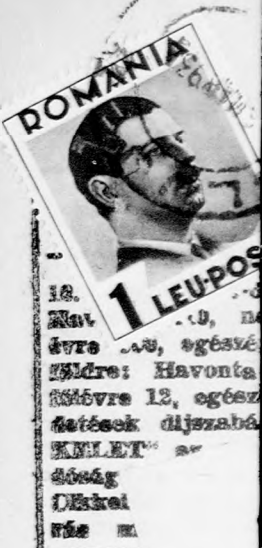
Banca Miescu S. A. Clujnál

aki eddig kifizetett nye eménynt több mint

100.000.000 leu!

Első húzás 1936 március 15! Egyneved sorsjegy 200 lei

Rendeljen sorsjegyet postán! Sorsjegyárát fizesse le a 40.050. sz. pos.acekkszámánkra.

ser

Olasz h

RÓMA, márc

munkban jelen

hadiszintéri jelt

számolt be, hoz

került Seyum

csapatát teljes

A vasárnap

jelentések már

az olasz csapat

Seyum és Kas

ezt a győzelme

rat döntő

Hogy az olasz

jelelnek meg

nem lehet elle

a páricsi lapok

ris szerint ang

a véleményük,

helyzet az ut

rendkívül váls

szeg rendje f

kon a negyede

Imru rasz ser

ben az olaszot

fognak előny

őszintinek tar

lemond.

Az olasz hi

Tembien vidék

közet döntő

szeg és Seyum

mindenüron m

az olasz csap

tek. Az abess

olasz harmad

szoritotta, m

menekülni ke

repülőök üldö

többezer főre

nagymennyisé

tak.

Olasz

Badoglio m

se szerint Ka

hogy kimenek

erős teljes tá

szoros s a h

nyában. Az

szerveztek u

rekben és áll

ságát tekint

gei jelenték

— Badoglio

teljes.

A harmad

lott katonák

mely az egés

által az olasz

lettek. A be

bi-Addi irán

lalta az abes

tett pozíciój

nek háromez

bert vesztet

csak Imru

nyos ellenál

Olasz kat

zódés ura

Az olaszok

előnyomulás